ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ, ШЭН ГАБЬЯАГАЙ, ОЮУН БОДОЛОЙ, АЖАЛАЙ ТҮГЭС ИЛАЛТА

...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 20 (11924)

1969 оной январиин 24, пятница

Сэн 2 мүнгэн

МОСКВА. Съезднүүдэй Кремлевско ордон. Лётчик-космонавтнууд В. А. Шаталов, Б. В. Волынов, А. С. Елисеев, Е. В. Хрунов гэгшэдтэ Н. В. Подгорный шангуудые барюулжа байна.

Фототелеграфаар абтаба.

...НУКОВСКА АЭРОДРОМ ДЭЭРЭ БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

...ва эдэниие үнэн зүрхэнһөө, ...халуунаар тэбэрин угтаба... ...манай Эхэ ороной аха дүү ...радуудай баяр омогорхолой ...гэршэ болоно. 1957 оной ...да дэлхэйе тойрохо совет ...тын хэмэл одоной дэгдээг... ...ээ хойшо, замбуулиниие ...һэн жэлнүүдэй туршада ...инай холын замһаа бусажа ...үнүүдээ Совет ороной эр... ...ниислэл эхэ шэнги энэр... ...баяр баясхалантайгаар до... ...хин угтаһан байгаа.

...уулиниие дахинаа шэнжэ... ...гшэд Владимир Шаталов, ...Волынов, Алексей Елисеев, ...Хруновто арадай инаг ду... ...могорхол ба үндэр сэгнэл... ...ква наймадахяа, январиин ...аруулба.

...овска аэродром гүрэнэй ...р, лозунгнууд ба транс... ...нуудаар шэмэглэгдэнхэй ...ртын түб байшангай нюур ...нь Владимир Ильич Лени... ...ртрет. Ленинэй туг доро ...орон илалтаһаа илалтада ...а. Бүхы совет космонавт... ...енин тухай сэдьхэн ябажа, ...шаг баатаршалгануудые ...«Союз-4», «Союз-5» онго... ...ай ниидэлгэ — В. И. Лени... ...һөөр 100 жэлэй ойдо зо... ...н түйлэгдэжэ байгаа амжал...тануудта манай эрдэм, техникын оруулһан шухала шэнэ хубита болоно.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, партийна, гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад, Советскэ Союзай ба янза бүриин сэрэгүүдэй маршалнууд, эрдэмтэд, инженернүүд, Совет Армиин генералнууд ба офицернүүд, промышленна предприятинуудай, барилганuудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, студентнэр Внуковска аэродром дээрэ ерэбэ. Замбуулинай шэнэ техникэ — ракетэнүүдые, планетэнүүд хоорондын автомат станцинуудые, хэмэл ододые, замбуулинай онгосонуудые бүтээгшэд мүн лэ эндэ ерэлсээ.

Нүхэд **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Д. П. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев** аэродром дээрэ ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев «Союз-4», «Союз-5» онгосонуудай экипажнуудай гэшүүдэй түрэлхидэй дэргэдэ ошоод, Владимир Шаталовай эхэ, эсэгэ — Зоя Владимировна, Александр Борисович, тэрэнэй һамган — Муза Андреевна, Борис Волыновай эхэ — Евгения Израилевна, һамган — Тамара Федоровна, Алексей Елисеевэй эхэ — Валентина Ивановна, һамган — Лариса Ивановна, Евгений Хруновой эхэ, һамган — Аграфена Николаевна ба Светлана Анатольевна гэгшэдтэй, космонавтнуудай үхибүүдтэй халуунаар мэндэшэлэлсээ.

Уулзалгын баяр баясхаланта минута улам ойртоно.

13 часай үеэр агаарай лайнер огторгойдо харагдаба. Тэрэниие истребительнүүдэй эскорт үдэшэнэ. «ИЛ-18» газарта бууба. Самолёдой үүдэн нээгдээд. Владимир Шаталов, Борис Волынов, Евгений Хрунов, Алексей Елисеев гоёон шэмэглэгдэһэн гэшхүүр дээрэ гараба.

«Бүри дээгүүр...» гэһэн марш зэдэлнэ. Космонавтнууд жэгдээр алхална. Замбуулинай дайдые анха түрүүн эрхэ мэдэлдээ оруулагшад эгээн баяртай, сэдьхэл зүрхөө хүдэлгэмэ эдэ минутанууд тухай нэгэнтэ бэшэ хөөрэһэн байха.

Баатарнууд нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, трибуна өөдэ гараба.

Владимир ШАТАЛОВАЙ рапорт:

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ иигэжэ элидхэнэб.

«Союз-4» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгэ амжалтатайгаар дүүрэө. Ниидэлгын программа хүсэд дүүргэгдэө. Онгосонууд залгалдажа, дэлхэй дээрэ анха түрүүн хоёр космонавт нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ худар ороо.

Онгосын түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлөө.

Экипажай бэень эрхим һайн.

Эхэ оронойнгоо шэнэ даалгабаринуудые дүүргэхээр бэлэмди.

«Союз-4» гэжэ замбуулинай онгосын командир полковник Шаталов.

Полковник Борис ВОЛЫНОВАЙ рапорт:

«Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгын программа бүрин дүүргэгдэө. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ правительствада элидхэнэб.

Хоёр космонавт замбуулинай дайда худар сэхэ гаража, «Союз-4» онгосо соо амжалтатайгаар ороо.

Онгосын бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлөө. Бэемни эрхим һайн. Парти, правительствын шэнэ даалгабаринуудые дүүргэхээр бэлэмби.

«Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосын командир полковник Волынов.

Советскэ Союзай гүрэнэй гимн зэдэлбэ. Энэ ёһололой жабхаланта үеые артиллериин 21 буудалгата салют бүри һүртэй болгоо.

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд космонавтнуудые шангаар тэбэрин таалаба. Түрэлхидэйнь, хамта хүдэлмэрилдэг нүхэдэйнь халуун зүрхэнэй тэбэрилгэнүүд.

Замбуулинай баатарнуудта, парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, трибуна дээрэ байһан бүхы хүнүүдтэ пионернүүд баглаа сэсэгүүдые барюулба.

Эрэлхэг зоригто дүрбэн баатар аэровокзалһаа гараха үүдэн тээшэ гэшхэлнэ. Тэдэнэр Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта машинанууд тээшэ ошобо.

Мотоциклистнүүдэй хүндэлэлэй эскорт урагшаа дабшаба. Удаань герой-городой ворота тээшэ ошоһон шоссе дээрэ автомобильнуудай колонно гараба. Москвагай хүн зон үйлсэнүүдтээ гаранхай... Ниислэлэй воротаһаа эхилээд Кремлиин ворота хүрэтэр жэрын жагсаһан хүнүүд заха хизааргүй шэнгеэр харагдана. Огторгойн одо мүшэд соогуур тамарһан аха дүүнэрые москвагайхид хани халуунаар угтаба.

...МБУУЛИНАЙ ЭРЭЛХЭГ БААТАРНУУДТА АЛДАР СОЛО!

...нүүдэй байшан соо ниис... ...лшадай хэһэн митинг ...лэй эгээн баяр баясха...нь болоо. Баяраар халиһан ...ужам ехэ залаар дүүрэн ...хай. Оронойнгоо экономи... ...жалтануудта өөрынгөө ...оруулһан хубитамни бүхы ...гайхуулһан замбуулинай ...гын амжалтада туһа нэмэ... ...лсоо гэжэ мэдэрхэдэнь хүн ...бүришье баясхалантай бо...

...га ташалган хабарай залин... ...ар шэнгеэр наяршаба. Зал ...дарша!» гэһэн Глинкын ...бхаланта аялга зэдэлбэ. ...линай дүрбэн баатар, Ком... ...партиин ба Советскэ прави... ...ын хүтэлбэрилэгшэд митин... ...зидиумдэ ерэбэ.

...соо баярай үгэнүүд дуулда...

...Партида алдар соло!

...овет эрдэм наукада алдар

...улинай баатарнуудта —

...улиниие шэнжэлэлгээр ...арадай түйлаһан толотомо ...лётчик-космонавт нууд В. Шаталов, Б. Волынов, А. Елисеев, Е. Хрунов гэгшэдтэй уулзалгада зорюулагдаһан ниислэлэй ажалшадай түлөөлэгшэдэй митингые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, партиин Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин нээбэ.

Москвагайхид, бүхы совет хүнүүдтэл адляар Эхэ оронойнгоо даалгабари амжалтатайгаар дүүр гэжэ ерэһэн замбуулинай шэнэ баатарнуудые — полковник Владимир Александрович Шаталов, полковник Борис Валентинович Волынов, полковник Евгений Васильевич Хрунов, борт-инженер Алексей Станиславович Елисеевые шангаар тэбэрижэ, халуунаар амаршална гэжэ В. В. Гришин хэлэбэ.

«Союз-4», «Союз-5» онгосонуудые бүтээһэн эрдэмтэд, конструкторнууд болон хүдэлмэришэдые, энэ ниидэлгэ эмхидхэһэн ба хүтэлбэрилһэн бүхы хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө мүн лэ амаршалнабди.

«Союз-4» гэжэ замбуулинай онгосын командир, лётчик-космонавт, полковник Владимир **Шаталов**, «Союз-5» онгосын командир, лётчик-космонавт, полковник Борис **Волынов**, лётчик-космонавт, инженер-шэнжэлэгшэ, полковник Евгений **Хрунов**, лётчик-космонавт, «Союз-4», «Союз-5» онгосонуудай борт-инженер, техническэ эрдэмэй кандидат Алексей Елисеев үгэ хэлэбэд.

Удаань Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр **Л. И. Брежнев** үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. В. Подгорный** үгэ хэлэбэ. Замбуулинай дайдаар аяншалаад ерэһэн баатарнуудта хандан иигэжэ хэлэбэ: «Космонавтикын түүхэдэ үшөө нэгэ алдарта хуудаһан бэшэгдээ. Энэнь совет эрдэм, техникын ехэ түйлалтанууд тухай, манай лётчик-космонавтнуудай гайхамшаг шэн зориг тухай тодоор гэршэлнэ. Социалис эсэгэ ороноо дахяад суурхуулһан гайхамшаг илалтатайнь дашарамдуулан, манай хүндэтэ космонавтнуудые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, энэ баяр ёһололдо хабаадаһан хүнүүдэй, бүхы совет арадай үмэнэһөө үнэн зүрхэнһөө амаршалхыемни зүбшөөгыт гэжэ Н. В. Подгорный хэлэбэ. Коммунис парти, Совет гүрэн өөрынгөө хүбүүдээр омогорхон байжа, тэдэнэй хэһэн баатаршалгые гүнзэгыгөөр мэдэрэн, Эхэ оронойнгоо дээдэ хайрлаар тэмдэглэбэ.

Владимир Александрович Шаталовта, Борис Валентинович Волыновта, Алексей Станиславович Елисеевтэ, Евгений Васильевич Хруновто Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай, мүн тэдэндэ «СССР-эй лётчик-космонавт» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые тухай Н. В. Подгорный мэдээсээ.

Митингдэ хабаадаһан хүнүүдэй нэрьемэ альга ташалга доро Н. В. Подгорный баатарнуудта шагналнуудыень барюулаад, Эхэ ороноо алдаршуулха амжалтануудые түйлаха баатаршалгануудые гаргахыень «замбуулинай» аха дүүнэртэ хүсэбэ.

Митинг дүүрээ гэжэ соносхоогдоод, Советскэ Союзай гүрэнэй гимн зал соо зэдэлбэ. Замбуулинай баатарнуудай, Соведүүдэй ороной агууехэ амжалтануудай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан альга ташалган үни удаан үргэлжэлөө.

(ТАСС).

КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН СОО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, техничүүд ба хүдэлмэришэдэй шэнэ элитэ ехэ габьяагай хүндэлэлдэ, «Союз-4» ба «Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосонуудые амжалтатайгаар залгалдуулһан, газарые тойрон дабшадаг нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ онгосо руу космонавтнуудай дэлхэй дээрэ анха түрүүн оролгые хангаһан космонавтнууд В. А. Шаталовай, Б. В. Волыновай, А. С. Елисеевэй, Е. В. Хруновой хүндэлэлдэ зорюулһан, Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо январиин 22-то КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство уулзалга хээ.

(ТАСС).

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОГДОБО

Замбуулинай ниидэлгые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй, «Союз-4» ба «Союз-5» онгосонуудай газарые тойрон дабшаха үедэ замбуулинай нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ руу космонавтнуудай дэлхэй дээрэ анха түрүүн дамжан оролгые хангаһанай, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаһанай түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1969 оной январиин 22-то указуудые гаргажа, «Союз-4» онгосын командир лётчик-космонавт нүхэр **Шаталов** Владимир Александровичта, «Союз-5» онгосын командир лётчик-космонавт нүхэр **Волынов** Борис Валентиновичтэ **Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгоо, **Ленинэй** орден ба **«Алтан одон»** гэжэ медальнуудые барюулаа.

* * *

Замбуулинай ниидэлгые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй, «Союз-4» ба «Союз-5» онгосонуудай газарые тойрон дабшаха үедэ замбуулинай нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ онгосо руу дэлхэй дээрэ анха түрүүн дамжан ороһоной, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаһанай түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1969 оной январиин 22-ой указуудаар лётчик-космонавтнууд нүхэр **Елисеев** Алексей Станиславовичта, нүхэр **Хрунов** Евгений Васильевичта **Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгогдожо, **Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** гэжэ медальнууд барюулагдаа.

(ТАСС).

«ЗАМБУУЛИНАЙ АХА ДҮҮНЭР» ЛЁТЧИК-КОСМОНАВТНУУД БОЛОБО

«Союз-4» ба «Союз-5» онгосонуудаар замбуулинай ниидэлгэ хэһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай эрхэтэд нүхэд **Шаталов** Владимир Александровичта, **Волынов** Борис Валентиновичтэ, **Елисеев** Алексей Станиславовичта, **Хрунов** Евгений Васильевичта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1969 оной январиин 22-ой указуудаар **«СССР-эй лётчик-космонавт»** гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Ю. И. Палецкистэ Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай

Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, дала наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Палескис** Юстас Игновичто **Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгожо, **Ленинэй** орден, **«Хадуур ба балта»** алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1969 оной январиин 22.

Совет космонавтнуудай уулзалга тухай түгэсхэл хоёрдохи хуудаһанда уншагты.

...ҮХЭР В. А. ШАТАЛОВАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

...дэтэ нүхэд, ханинар!

...оз-4» ба «Союз-5» гэжэ ...линай онгосонуудай ниидэл... ...жалтатайгаар дүүрэһэн тухай ...Союзай Коммунис партиин ...льна Комитедтэ, СССР-эй Вер... ...Соведэй Президиумдэ, Совет... ...равительствада, бүхы совет ...элидхэхэ золтой байнаб.

...харюусалгатай даалгабарида ...лсаха ехэ этигэл найдабари ...та олгоһонойнь түлөө хамагай ...дэ партида, правительствада. ...хүбүүн ёһоор манай баясха... ...ниин нүхэд-космонавтнуудай ...хүргэхыемни зүбшөөгыт.

...оз-4» ба «Союз-5» онгосонуу... ...ниидэлгэ замбуулинай дайдые ...шэнжэлэлгэдэ шанарайн... ...аар шэнэ шатые нээжэ үгэнэ. ...жолоодогдодог замбуулинай ...нуудай Газарые тойрон дабша... ...халань залгагдаһанай ашаар ...линай туршалгын станци дэт... ...анха түрүүн хабсарган бай... ...даад, амжалтатайгаар хүдэлжэ ороо, энэ станциин Газарые тойрон ниидэхэ үедэ хоёр космонавт нэгэнһээ нүгөөдэ онгосодоо дамжан ороһон байна.

Эдэ научна туршалганууд замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлэн мэдэхэ хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай. Хэгдэһэн шэнжэлэлгэнүүд саашаа саашадаа Газарые тойрон дабшаха замбуулинай томо станцинуудые байгуулха арга боломжын бии байһые болотоор лаблан гэршэлжэ үгөө.

Замбуулинай «Союз» гэжэ онгосо автомат аргаар ба гараар жолоодожо залгаха, үргэн ехэ туршалганууд болон шэнжэлэлгэнүүдые дүүргэхэ ябадал, тэрэшэлэн хүдэлмэрилхэ бэ амарха аятай һайн эрхэ байдал хангадаг найдамтай оньһо түхеэрэлгэтэй гайхамшагта, саашадаа арга боломжо ехэтэй байха ниидэлгын аппарат болоно гэжэ ниидэлгэ үшөө дахин үнэмшэлтэйгөөр харуулба.

Ондоогоор хэлэхэдэ, энэ онгосо манай научна ба инженернэ оюун бодолой гайхамшаг түйлалта болоно гээшэ. Социалис Эхэ оронойнгоо түгэлдэр хүсэнэй түлөө, хүнэй дура хүсэлэй мэдэл доро байдаг, замбуулин соогуур ниидэхэ найдамтай аппарадуудые байгуулһан совет эрдэмтэдэй, конструкторнуудай, инженернүүдэй ухаансар һүбэлгэн бодолой түлөө, манай гайхамшагта ажалша хүнүүдэй алтан гарнуудай түлөө манай сээжэ зүрхэн баяр омогорхолоор дэлбэрнэ.

Хүндэтэ нүхэд! «Союз» гэжэ эрхим һайн онгосонуудые байгуулһан эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, техничүүд болон хүдэлмэришэдтэ гүнзэгы баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Энэ ниидэлгэдэ бэлэдхэл оролдосо тойгоор, үсэд шангаар хэгдэһэн байгаа. Теоретическэ ба практическа һуралсалай тусхай курсые бидэнэр бултадаа тараһан байнабди. Замбуулинай дайда руу урда тээнь ниидэлгэнүүдые хэһэн манай нүхэд лётчик-космонавтнууд бидэндэ ехэ туһаламжа үзүүлээ. Тэдэнэр өөһэдынтөө дүй дуршал тухай маанадта ходоодоо хөөрэжэ үгэдэг байгаа. Инструкторнууд, научно-шэнжэлэлгын ба конструкторска организацинуудай олон мэргэжэлтэд маанадта сэгнэшэгүй туһаламжа үзүүлээ.

Тэдэнэртэ бултандань, тэрэшэлэн манай ниидэлгые хангаһан туршалгашадта, космодромой ниидэлгын расчет ба бусад мэргэжэлтэдтэ халуун баясхалан хүргэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэбди. Энэ халаа замбуулинай дайда соо даалгабаринуудаа наринаар, этигэл түгэлдөөр дүүргэхэ арга маанадта олгоо.

Программын ёһоор замбуулинай дайда соо сүүдхын турша соо онгосонуудай хамтадаа ниидэһэнэй һүүлээр бидэнэр тэдэниие залгаха, хоёр космонавтые нэгэ онгосоһоо замбуулинай дайда руу гаргажа, нүгөөдэ онгосо руунь оруулха ёһотой байгаабди.

Хараалагдаһанай ёһоор онгосонуудай ойртолсолго автомат аргаар бэелүүлэгдээ. Удаань гараар залан жолоодожо тэдэниие бэе бэедэнь тулгаад, бүхөөр залгаһанай эсэстэ Газарые тойрон дабшаха туршалгын станци байгуулагдаа. Манай түрэл Совет Эсэгэ ороной хоёр жэжэхэн хуби аяар холын замбуулинай дайда соо залгалдан ниилэһэн болоно бшуу.

«Союз-5» онгосо соо ниидэжэ ябаһан өөһэдынгөө нүхэдтэй уулзахаяа сүүдхын турша соо би хүлеэжэ ядадаг байгааб. «Айлшалагты» гэһэн үгэнүүдые томо үзэгүүдээр орбитальна таһагай ханада бэшэһэниие байнаб.

Минии ханинар Хрунов ба Елисеев дамжан оролгынгоо үедэ хүдэлмэри болон туршалгануудаараа ехээр һамаараа, онгосо руу түргэнөөр ороггты гэжэ би тэдэниие яаруулха баатай болоһон байнаб. Замбуулин соо часай туршада байһанайнгаа һүүлээр Евгений Алексей хоёрой «Союз-4» онгосо соо орожо ерээд байхадань, би хизаарлашагүй ехээр баярлааб.

Даалгабаряа дүүргэһэн тухайгаа бидэнэр партиин Центральна Комитедтэ, правительствада элидхээбди. Нүхэд Леонид Ильич Брежневэй, Николай Викторович Подгорныйн, Алексей Николаевич Косыгинай халуун амаршалганууд программаяа түгэсхэхэ шэнэ хүсэ шадал бидэндэ оруулаа.

Хэһэн хүдэлмэри тухайгаа ниидэлгынтээ үедэ радио болон телевидениеэр бидэнэр репортаж хэдэг, өөһэдынгөө бэеын элүүр тухай мэдээсэдэг байгаабди. Түгшэрэлгые ядамаргүй барагаар тэсэжэ гараабди. Газарта буужа ябахадаа, парашютна оньһо түхеэрэлгэнүүдэйнгээ далбайһан хойно бидэнэр промышленна томо предприятинуудтай Караганда городые хараабди.

Газар дээрэ хүлеэжэ байһан нүхэднай маанадые угтаа. Нүхэдэйнгөө хани халуунаар угтахадань, температурын 37 градус хүйтэн байгаашье һаань, бидэнэр обёороогүйбди.

Иигэжэ олон үдэрэй замбуулинай энэ аяншалга түгэсхэгдөө.

Замбуулинай дайда руу манай ниидэлгэ Совет Эхэ ороноймнай үндэр дээдэ шатада гараһые толотомоор гэршэлжэ үгэнэ.

Социализм ба коммунизм байгуулгада манай партиин, манай арадай түйлаһан бүхы амжалтанууд агууехэ Ленинэй нэрэтэй холбоотой. Социалис обществын эрхэ байдалда наука шэнэ шэнэ үзэгдөө дуулдаагүй нээлтэнүүдые хэжэ, ажалша хүнүүдэй аша туһада тэдэниие зорюулха. Ленинскэ хараануудые бодото байдал дээрэ бэелүүлгэдэ хабаадалсагшадынь ба гэршэнэрынь байһандаа бидэнэр золтойбди.

Владимир Ильич Ленинэй агууехэ захяа заабаринуудые шууд сэхээр бэелүүлдэг Коммунис партяар түүхын үзэгдөөгүй замаар жолоодуулһанайнгаа ашаар совет арад наука ба техникын мүнөөнэй илалтые, социалис байгуулалтын илалтые түйлажа шадаа.

Түрэл газар дээрээ хани халуун угтамжын хэгдэһэнэй түлөө Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ правительствада, хүндэтэ нүхэд, таанадта, бултандатнай бидэнэр үнэн зүрхэнэй, гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди.

Совет арадта — үүсхэл эдэбхитэ арадта, зохёон байгуулагша арадта алдар соло!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

...ҮХЭР Б. В. ВОЛЫНОВАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

...дэтэ нүхэдүүд!

...ые тойрон дабшадаг түрүү... ...хэмэл одоной табигдаһанһаа ...үнгэрһэн жэлнүүдтэ манай ...улинай календарьта олон ал... ...үдэрнүүд бэшэгдэнхэй. Совет ...баһа нэгэ гайхамшагта илал... ...һые дэлхэйн олон түмэн да... ...араба.

...оз-4» ба «Союз-5» гэжэ зам... ...ай онгосонуудай амжалтатай... ...ниидэлгэ — замбуулинай дайдые ...эн мэдэхэ талаар хараалагда... ...граммые шууд сэхээр бэе... ...замда хэгдэһэн шэнэ алхам болоно үгэнэ. Бидэнэр замбуулинай дайда соо хэдэн сүүдхэ соо хүдэлжэ, научно-шэнжэлэлгын ехэ туршалганууды хэһэн байнабди.

Владимир Шаталовай жолоодоһон «Союз-4» онгосын ниидэжэ эхилһэнэй нүгөөдэ үдэрынь манай экипаж «Союз-5» онгосодо һуужа ниидэһэн байна. Удаань сүүдхэ үлүүтэй саг соо бидэнэр хамтын ниидэлгэ хээбди. Онгосын экипаж наринаар, эмхитэйгээр ажаллаа.

«Союз-5» онгосо эрхим һайн шанартай байһанаа харуулаа. Аппаратура, онгосын бүхы оньһо түхеэрэлгэ һаадгүй һайнаар хүдэлөө. Гурбан сүүдхын турша соо замбуулин соогуур ниидэхэдээ, гараар жолоодохо оньһо түхеэрэлгэ хэрэглэн, би хэдэ дахин онгосодоо зүг шэгыень олгодог байгааб. Иигэжэ жолоодолго мартагдашагүй ехэ һонирхолтой байгаа. Иимэ түгэлдэр хүсэтэ ниидэлгын аппарадай залан жолоодуулдаг байһые бэеэрээ үзэхэ гээшэ дамжуулханьбэрхэтэй гайхамшаг мэдэрэл түрүүлдэг байгаа.

«Союз» гэжэ замбуулинай онгосо соо шлюзэй угаа аятай оньһо түхеэрэлгэ байгуулагданхай гэжэ онсолон тэмдэглэхые мүн лэ хүсэнэб, энэ оньһон шалгалта барижа гараа гэжэ бидэнэр баяртайгаар элидхэхэ байнабди. Энэ оньһон, манай замбуулинай гайхамшагта онгосонуудай бусад аппаратура, прибор болон түхеэрэлгэнүүд «СССР-тэ бүтээгдээ» гэһэн һайшаалай тэмдэгтэй.

Онгосонуудай бэе бэеэ бэдэрэлгэ, ойртолсолго, гараар тулгалдуулга, залгалдалга, Евгений Хруновой, Алексей Елисеевэй «Союз-4» онгосо руу дамжан оролго хамтаараа ниидэлгын эгээн лэ харюусалгатай, сэдьхэл хүдэлгэмэ шатануудынь байгаа. Минии ханинар шадамараар ябуулга хэжэ, даалгабаряа эрхимээр дүүргээ. Евгений Алексей хоёрой замбуулинай дайда соогуур дамжан оролгоёо түгэсхэхэдэнь би хизаарлашагүй ехээр баясааб. Тэдэнэй хойноһоо оптическа телевизионно түхеэрэлгээр би ажаглан харадаг байгааб.

Харин замбуулин соо ханинарһаа холодон һалаха гээшэ хүнгэн бэшэ һэн, зүгөөр Владимир Шаталовта гурба болоходонь ехэ хүхюутэй болоо. Гэбэшье минии гажарха забда болоогүй. Хүдэлмэриимнай үдэр замбуулинай туршалгануудые хэхэ программаар бүрин хүсэдөөр эзэлэгдэнхэй байгаа бшуу.

Онгосонуудай оньһо түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриие шалгаад, энээн тухай газарта элидхэһэнэйнгээ һүүлээр бидэнэр замбуулинай туршалгын станциие һалгаажа, онгосо бүхэнэй программые саашадань дүүргэхын тулада замбуулинай дайда соо таран ниидэһэн байгаабди.

Владимир Шаталовай экипажай ниидэлгынгээ программые хүсэдөөр дүүргэһэн тухай радиогоор шагнажа, ехээр һаналаа ханан мэдээб. Түрэл газар дээрээ гэмгүй һайнаар бусажа ерэһэнтэйнь дашарамдуулан, өөрынгөө ханинарые амаршалһан байнаб.

Шэнжэлэлгэнүүдэй, научно-техническэ ба медико-биологическа шэнжэлэлгэнүүдэй талаар хараалагдаһан программые ниидэлгынгээ һүүлшын сүүдхэдэ түгэсхэһэн байнаб. «Союз-5» онгосо урид хараалагдаһан райондо январиин 18-да дорьбоогүй зөөлэнөөр буутаа.

Хүндэтэ нүхэд!

Коммунис партиин, Советскэ правительствын харюусалгатай даалгабари дүүргэгдээ гэжэ мэдэрхэдэ аятай байна. Ехэ этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, Советскэ правительствада, арадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб. Минии нүхэд шэнги, шэнэ даалгабаринуудые дүүргэхээр би бэлэн байнаб.

Совет арадые илалтаһаа илалта тээшэ хүтэлэгшэ манай алдарта Коммунис парти мандаха болтогой!

ЗАМБУУЛИНАЙ ЭРЭЛХЭГ БААТАРНУУДТА АЛДАР СОЛО!

НҮХЭР Е. В. ХРУНОВОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэд!

Дэлхэй дээрэ анха түрүүн замбуулинай дайда руу алхалһан Алексей Леоновой туршалгые үргэлжэлүүлхэ даалгабари «Союз» гэжэ замбуулинай онгосонуудай хамтаараа ниидэлгын үедэ Алексей Елисеев бидэ хоёрто найдагдаһан байгаа. «Союз-5» онгосоһоо замбуулинай дайда руу бэеэрээ гараад, тэндэ хэдэ хэдэн научно-техническэ шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ, тиигээд «Союз-4» онгосо руу дамжан орохо зорилго маанадай үмэнэ табигдаһан юм. Газар дээрэ, мүн ниидэжэ тусхай һорилгонуудые хэхэдээ, ниидэлгын бүхы программые, экипажнуудай харилсаа холбоо яажа байгуулха хэрэгые, туршалга үнгэргэхэ онол аргануудые шудалжа шадаһан байгаабди.

Энэ орёо харюусалгатай даабари дүүргэхэдэ шухала болохо бүхы юумэнүүдээр замбуулинай онгосонууд хангагданхай байгаа бшуу. Командирнууд Владимир Шаталов, Борис Волынов онгосонуудай ойртолсолгые, тулгалдалгые шадамараар бэелүүлээд, тэдэниие амжалтатайгаар залгаһан байна. Нэгэнһээ нүгөөдэ онгосо руу оролгые түрүүлжэ эхилхэ бол хуби намда тудаа. Алексей Елисеев, Борис Волынов скафандр үмдэхэдэмни намда туһалаа, би орбитальна таһагай хабхагыень онгойлгоод, замбуулинай дайда руу гарааб. Совет мэргэжэлтэдэй байгуулһан амидаралые хангаха амяар амяараа оньһо түхеэрэлгэтэй шэнэ скафандрнуудые үмдэжэ бидэнэр замбуулинай дайда соо туршалгануудые хээбди. Элэ скафандрнууд аюулгүй байлгые хангадаг, замбуулинай дайда соо хүдэлмэрилхэдэ таарамжатай зохид гэжэ бидэнэр үнэншэн этигээбди.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэлгэдэ совет арадай туйлаһан амжалтануудай түлөө энэ үедэ омогорхолгын ба баясалгын ямар ехэ мэдэрэлэй түрэһые дамжуулханьшье бэрхэтэй байна.

«Союз-5» онгосын орбитальна таһагһаа гарахадаа газарые, одо мүшэнүүдээр ялабхилһан хара үнгэтэй тэнгэриие би харааб. Парашюдаар анха түрүүн һурэн буухын тулада самолёдой үүдэндэ зогсожо байһан шэнги тиимэ мэдэрэл намда түрэһэн байна. Газар хүрэтэр хоёр зуу гаран километршье һаа, тэрэ дүтэхэн шэнгеэр харагдаа һэн. Би онгосонуудаа харааб. Тэдэнэр залгагдаад байхадаа угаа һүр жабхалантайгаар харагдаа. Шэнжэлэлгэ хэхэ талаар хараалагдаһан программаяа дүүргээд, «Союз-4» онгосын орбитальна таһаг руу дамжан ороод байхадаа, Алексей Елисеевэй замбуулинай дайда руу гаража хүдэлмэрилхыень ажаглан харааб. Бидэнэр тэрээнтэй хамта өөрынгөө түрэл гэртэ ороһон шэнгеэр «Союз-4» онгосо соо орообди.

Маанадые Владимир Александрович өөрынгөө онгосо соо ямар ехэ баяртайгаар угтаһыень ухаандаа шэбшэн һанаад үзыт! «Союз-4» онгосын ниидэлгэдэ зорюулагдаһан январиин 15-най «Правда», «Известия» газетэнүүдые бидэнэр тэрээндэ барюулаабди. Угаа үнэтэй мэдээсэлнүүдые—эхэ, һамган ба ханинарайнь эльгээһэн бэшэгүүдые барюулаабди.

Нүхэдүүд, замбуулинай дайда соо научна туршалгануудые хэхэһээ гадна, бидэнэр замбуулинай почтальонуудай үүргэ дүүргэн «хүдэлхэ» ушартай болоһон байнабди.

Газарһаа замбуулин руу, мүн һөөргөө ниидэхэдээ, Алексей Елисеев бидэ хоёр ондоо онгосодо һуужа бусаһан болонобди. Борис Волынов командиртай «Союз-5» онгосодо январиин 15-да һуужа, замбуулинай дайда руу ниидээд, «Союз-4» онгосодо һуугаад, тэрэнэй командир Владимир Шаталовтай хамта январиин 17-до түрэл газар дээрээ доръбоогүй зөөлэнөөр буутаабди.

Залан жолоодогдодог «Союз-4» ба «Союз-5» онгосонуудай ниидэлгэ, газарые тойрон ниидэдэг зам дээрэ тэдэниие залгалга, нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ онгосо руу космонавтнуудай дамжан оролго замбуулинай дайда руу шэнэ зам табижа үгөө.

Хүндэтэ москвагайхид!

Мартагдашагүй халуун угталгын түлөө таанадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын шэнэ даалгабаринуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр бидэнэр бэлэн байнабди гэжэ өөрынгөө ханинар-космонавтнуудай зүгһөө, өөрынгөө зүгһөө манай арад ба партиие найдуулнаб.

Совет эрдэмтэд, хүдэлмэришэд, конструкторнууд, инженер ба техникүүдтэ алдар соло!

Хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээдүй—коммунизм мандаха болтогой!

Москвагай Внуковска аэродром дээрэ замбуулинай «СОЮЗ-4», СОЮЗ-5» онгосонуудай эки-дые угталга.

Фототелеграфаар аб

А. С. ЕЛИСЕЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Замбуулинай ниидэлгэ бэелүүлхэ талаар маанадта ехэ этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө манай партида, правительствада болон совет арадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Эндэ минии нүхэд-космонавтнууд «Союз» онгосонуудта үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна. Би мүн лэ иимэ сэгнэлтэ үгэхые хүсэнэб.

Евгений Хруновтой маанадта замбуулин руу ниидэлгын үедэ «Союз» гэжэ хоёр онгосо соо ниидэхэ ба хүдэлмэрилхэ зол хуби тудаа, газарые тойрон дабшадаг дэлхэй дээрэхи түрүүшын туршалгын станци хабсаралгада сэхээр хабаадалсахыемнай маанадта найдагдаһан байна. «Союз-4» ба «Союз-5» онгосонуудай бүхы оньһо түхеэрэлгэ ба аппаратура тэдэнэй ами аминдааншье, мүн залгагдаадшье ябахадань наринаар, найдамтайгаар хүдэлдэг байгаа гэжэ бортинженер байһан би элидхэнэб.

Станциин экипаж тэрэнэй бүхы оньһо түхеэрэлгэнүүдые замбуулинай дайда соо туршан шалгажа үзөө. Хүдэлхэдэ, мүн амархада үнэхооршье аятай зохид эрхэ байдал маанадта бии байгаа. Замбуулинай дайда соогуур ниидэжэ ябахадаа бидэнэрэй түд бүхэмнай ами амяараа таһалтатай байгаа гэхэдэ болоно.

Онгосонуудые залгаха, Газарые тойрон дабшалгын үедэ нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ руунь хоёр космонавтые дэлхэй дээрэ анха түрүүн дамжуулан оруулха гээшэ ниидэлгын программын гол зорилтонуудай нэгэн байгаа. «Союз-5» ба Союз-4» онгосонуудай ойртолсолгые хангахын тулада замаа хубилгаха хэрэгтэй болоһон байна. Онгосонуудай автомат аргаар 100 метр хүрэтэр ойртолсоод байхада, тэдэнэр гараар залан жолоодогдожо, бэе бэедээ шадамараар тулгалдуулагдаһан байха юм. Тэрэнэй һүүлээр онгосонууд бэе бэедээ механическа аргаар залгагдажа, бүхөөр, нутархагүйгөөр залгалдаад, электрическэ утаһа шэжэмүүдынь холбогдоо.

Евгений Хруновто, намда эгээн лэ харюусалгатай үе хүрэжэ ерээ. Бидэнэр «Союз-5» онгосоһоо замбуулинай дайда руу гараад, «Союз-4» онгосо руу орохо болоод байгаабди. Энэ зорилгын орёо бэрхэтэй байһые бидэнэр һайнаар ойлгодог, тэрэниие дүүргэлгэдэ наринаар бэлэдхэнхэй байгаа гээшэбди.

Тогтоогдоһон сагта Евгений ба би орбитальна таһаг соо ороод, Волыновай туһаламжатайгаар скафандрнуудые үмдөөбди. Онгосын командир бидэнэй гарые .бариад, хүдэлмэрилдэг газартаа бусаа. Тиигээд замбуулинай дайда руу гараха хабхаг нээгдэбэ. Тиигэжэ мартагдашагүй үе эхилээ. Евгений түрүүлжэ гараад, иишэ тиишээ хараашалаад, нүгөөдэ онгосодо оролгые ба хараалагдаһан даалгабаринуудаа дүүргэлгые эхилһэн байна.

Ябуулгануудайнь ба дабшалгынь хойноһоо анхаралтайгаар ажаглажа байхадаа, тэрээнтэй телефоноор хөөрэлдэдэг байгааб, удаань «Союз-4» онгосо руу дамжан оролгые эхилээб.

Замбуулинай дайда руу гараһан хүнэй мэдэрэлые юунтэйшье жэшэхын аргагүй. Дэгдэн хөөрэлгэ, тиихэдэ газар ба ялагар тодо одо мүшэнүүд, совет арадай ухаан бодолоор, гараар бүтээгдэһэн хоёр замбуулинай онгосо заха хизааргүй замбуулин юртэмсэ соо үльгэр домог соо хэлэгдэдэг шэнгеэр харагдаал!

Евгений шэнгеэр хараалагдаһан туршалгануудые ба шэнжэлэлгэнүүдые бэелүүлжэ эхилхэдээ, хабсаргалга хэхэ хэдэн хүдэлмэри хээб, удаань «Союз-4» онгосо руу ороходомни хабхагынь хаагдаа. Бултадаа һайнаар үнгэрөө. Замбуулин соогуур гаража, нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ онгосо руу оролго амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Скафандрнуудаа тайлаһанайнгаа һүүлээр командирай таһаг руу орожо, онгосын командир Владимир Шаталовтай тэбэрилдэн уулзаабди.

Шэнжэлэлтын программа үргэлжэлүүлэгдээ. Дүрбэ хахад часай турша соо залгалданхайгаар ниидэһэнэйнгээ һүүлээр онгосонууд һалтаагдаа. Бидэнэрые замбуулинай дайда руу табяад, холодон ошожо ябаһан «Союз-5» онгосые бидэнэр киноленте дээрэ буулгажа абаабди.

Программаяа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр манай онгосо түрэл газар дээрээ гэмгүй һайнаар буугаа. Научно-техническэ шэнжэлэлгэнүүдэй ба замбуулин соо хэгдэһэн туршалгануудай баян материал абтаа.

Парти, правительствын, бүхы совет арадай ехэ анхарал оролдолгые бидэнэр ниидэжэ ябаха үедөө холодоо мэдэрдэг байгаабди, халуун амаршалгануудые абаабди. Элэ бүгэдын түлөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ шэнэ зорилгонуудые шиидхэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэл ба дүй дүршэлөө зорюулхаар би бэлэн байнаб гэжэ Коммунис партиие, Советскэ правительствые найдуулнаб.

Манай Агуухэ Совет Эхэ орон мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Коммунис партида алдар соло!

МАРТЫН 16—СОВЕДҮҮДЫЕ ҺУНГАХА ҮДЭР

Республикын ниислэлэй промышленна предприятинуудай, барилгын, транспорт болон хэлхеэ холбооной газарнуудай, эмхи зургаануудай, али бүхы һургуулинуудай коллективүүдэй, партийна, комсомольско ба профсоюзай организацинуудай хамтын суглаанууд болоно. Эдэ суглаанууд нютагай Соведүүдэй һунгалтын бэлэдхэлдэ зорюулагдажа, городской ба районуудай һунгуулиин комиссинуудай состав дэбжүүлэгдэнэ.

Барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан зарлагдаба. Эндэ хамтадаа 100 гаран хүн суглараһан байгаа. Суглаанда хабаадагшад управлениин хүдэлмэришэдэй, инженер, техникүүдэй, алба хаагшадай дундаһаа нүхэр Зубковой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын гэшүүн, олон мэргэжэлтэ хүдэлмэришэн Семен Савельевич **Ивановые** Улаан-Үдын городской һунгуулиин комиссиин составта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ. Нүхэр Иванов габшагай хүдэлмэришэн, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, дээдэ һургуулида заочноор һуража ябадаг, олондо хүндэтэй нүхэрынь.

— Городской һунгуулиин комиссиин гэшүүндэ кандидадаар институдай профессор болон багшанарай, мүн алба хаагшадай зүгһөө механическа факультедэй декан Михаил Петрович **Антимоновые** дэбжүүлнэб. Михаил Петрович манай хүндэтэй багша, бэрхэ эмхидхэлшэ. Манай даалгаһан этигэл найдабариие харюулха байһандань бидэ гүйсэд этигэнэбди,—гэжэ техническэ эрдэмэй кандидат, доцент В. Н. Бильтриков Зүүн Сибириин технологическа институдай багшанар болон алба хаагшадай хамтын суглаан дээрэ дурадхал оруулһан байна.

Нүхэр Бильтриковой дурадхалые политэкономиин кафедрые даагша Н. С. Прозоров, бухгалтер З. С. Хайдурова болон бусад нэгэн дуугаар дэмжэбэ.

Городской һунгуулиин комиссиин составта кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай асуудал Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой электромашинна цехэй коллективэй хамтын суглаанай зүбшэлгэдэ табигдаба.

Прессовщик В. М. Музалевский нэн түрүүлэн үгэ абажа, городской һунгуулиин комиссиин составта ВЛКСМ-эй гэшүүн изолировщик басаган Матрена Венедиктовна **Лаптевае** кандидат болгон дэбжүүлбэ. Тэрэнэй дурадхалые суглаа хүдэлдэг олон нүхэдынь хани халуунаар дэмжэбэ.

* * *

ГУСИНООЗЕРСК. (**Телефоноор абтаба**). Нютагай Соведүүдтэ һунгаха аймагай һунгуулиин комиссиин составта арадай дундаһаа түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэжэ байна. Сэлэнгын аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин коллектив өөһэдынгөө дундаһаа эрхим хүдэлмэрилэгшэ **Упкунова** Степанида Балдановнае нэрлэбэ. Тэрэ ахалагша экономистаар хүдэлдэг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Районно комсомольско организациин зүгһөө аймагай һунгуулиин комиссида ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Мария Никитовна **Рыбаченко** дэбжүүлэгдээ.

Ц.-Х. БАИРБИЛИКТУЕВА,
аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь.

* * *

ЯРУУНА. Нютагай Соведүүдтэ һунгаха аймагай һунгуулиин комиссида хүдөө ажахын түрүүшүүл дэбжүүлэгдэбэ. «Победа» колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ аймагай һунгуулиин комиссида эрхим һаалишан **Цыденжапова** Дарима Цыденжаповнае дурдаа. Тэрэ олоң жэлэй туршада һайнаар ажаллажа, нютагайнгаа зондо хүндэтэй болоһон эхэнэр.

«Дружба» колхозой гэшүүд ахалагша хонишон **Ринчинов** Балдандоржо Эрдынеевичые аймагай комиссида түлөөлхэ гэһэн тогтоол батална. Мүн медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө аймагай поликлиникын медсестра Раиса Гомбоевна **Бадмаева** дэбжүүлэгдээ.

Мүнөө аймаг дотор аймагай Соведэй депутадуудые һунгаха 75 округ, сомоной, сельскэ Соведүүдэй депутадуудые һунгаха 270 округ эмхидхэгдэнхэй.

Ц. БАЗАРСАДУЕВ,
аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретариин уялгые дүүргэгшэ.

* * *

Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын коммунистнуудай суглаан боложо, нютагай Соведүүдтэ һунгаха Улаан-Үдын аймагай һунгуулиин комиссиин составта хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат нүхэр **А. М. Останиниие** түлөөлэгшөөр дэбжүүлбэ.

Александр Матвеевич Останин олон жэлэй туршада научна хүдэлмэрилэгшэ ябаһан. Тэрэ агрономическа түрүү онол аргануудые колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын түлөө ехэ оролдодог, өөрөө эрдэм шэнжэлэлгын гушаад шахуу научна хүдэлмэри бэлдэһэн байгаа. Һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө «РСФСР-эй габьяата агроном» гэһэн нэрэ солотой болонхой.

* * *

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой комсомолшуудай хамтын суглаан дээрэ нүхэр А. Д. Можайская үгэ абажа, колхозойнгоо комсомолой организациин секретарь нүхэр **Чистякова** Галина Анфиногеновнае аймагай һунгуулиин комиссиин составта түлөөлэгшөөр дэбжүүлхэ гэһэн һанамжа оруулаа. Энэ дурадхалынь һайшаагдажа, суглаанда хабаадагшад комсоргынгоо кандидатурые нэгэн һаналтайгаар дэмжэбэ.

Доодо-Жэрэмэй найман жэлэй һургуулиин багшанарай зүгһөө тус аймагай һунгуулиин комиссида һургуулиин директор **Василий Степанович Пашинин** дэбжүүлэгдэбэ.

П. АЧИТУЕВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГ

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Баяртай һайхан ушар боложо, бидэнэр бүгэдэ мүнөөдэр энэ зал соо сугларбабди. Совет арад замбуулинай гайхамшат аяншалгаһаа мэнэ һаяхан бусажа ерэһэн эрэлхэг зоригто хүбүүдээ — коммунистнууд, патриодууд, летчик-космонавтнууд Владимир Александрович Шаталов, Борис Валентинович Волынов, Алексей Станиславович Елисеев болон Евгений Васильевич Хруновые угтажа, бахархан суурхажа байна.

Январиин 14-дэ айхабтар хүсэтэй ябуулагша-ракетэ Газарые тойрохо урид хараалагдаһан замда «Союз-4» гэжэ онгосые гаргаһан байна. Энээнэй һүүлээр суудхэ үнгэрөөд байхада, гурбан космонавтнуудые һуулгаһан «Союз-5» гэжэ хоёрдохи замбуулинай онгосо замбуулин руу эльгээгдээ һэн. Эдэ хоёр онгосонуудай ниидэһэн тухай мэдэхэдээ, хүн зон амисхаалаа дараба. Замбуулиниие эзэмшэхэ замда шэнэ үүсхэл хэгдэхэнь, элитэ ехэ шэнэ баатаршалга бэелүүлэгдэхэнь гэжэ бүтэдэ хүнүүд ойлгоод, энээн тухай мэдээсэлнүүдые тэсэжэ ядан хүлеэгээ. Тиин дэмы хүлеэгээгүйл.

Январиин 16-да сэдьхэл доһолгомо мэдээсэл бүхы дэлхэй дээгүүр тараба: Газарые тойрон дабшаха замаар хэдэн удаа шэгээ хубилгаһан ябаһанай, мянган километрэй зайһаа бэе бэедээ дүтэлэлсэһэнэй һүүлээр «Союз-4» болон «Союз-5» гэдэг замбуулинай онгосонууд нүхэр Шаталов, нүхэр Волынов гэгшэдээр жолоодогдон, бэе бэедээ туласа ойртолсоод, гараар залагдаһанай һүүлээр бэе бэетээ шангаар холбогдон залгагдаба. Тиигэжэ замбуулинай дайдые хүнэй эзэмшэхэ хэрэгтэ шэнэ ехэ амжалта туйлагдаа. Газарые тойрон дабшаха замда дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшын замбуулинай туршалгын станци хүдэлмэрилөө. Энэ хадаа дүрбэн таһалгатай, дүрбэн хүнһөө бүридэһэн экипажтай хоёр онгосо.

Тэрэнэй һүүлээр «Союз-5» онгосын экипажай гэшүүд космонавт нүхэд Хрунов болон Елисеев скафандрнуудые үмдэжэ, онгосоһоо замбуулинай захагүй дайда руу гаража, хахэ ёһотой хүдэлмэреэ хээд, нүхэр Шаталовай һууһа ябаһан «Союз-4» гэжэ хажуудахи онгосо руугаа гэмгүй һайнаар ороһон байна. Олон миллион хүнүүд энэ эрэлхэг зоримгой туршалгые нюдөөрөө хараа, манай зоригто космонавтнуудай хүдэлхэ, онгосо руу орохые телевиденеэр хараа бшуу.

Замбуулинай хоёр совет онгосонууд дүрбэ хахад часай туршада хамтаараа ниидэжэ ябаа. Тиигээд эрдэмтэдэй хараалһан шэнжэлэлгын түсэбэй дүүргэгдэһэнэй һүүлээр «Союз-4», «Союз-5» онгосонууд бэе бэеһээ һалажа, ами амяараа ниидэлгээ үргэлжэлүүлбэ.

Энэ баатар габьяата туршалгын үедэ ехэ юумэн хэгдээ. Мэргэжэлтэд энээн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэ. Гэбэшье космонавтнууд замбуулинай онгосонуудые туршаха талаар айхабтар орёо хүдэлмэри, эрдэм ухаанай шэнэ ехэ шэнжэлэлгэнүүдые хээ гэжэ мүнөө хэлэлтэй.

Орёо хэсүү энэ ниидэлгын үедэ онгосо дээрэхи аппаратура, мүн замбуулинай эдэ хоёр онгосые ябуулха оньһо түхеэрэлгэ тон һайнаар хүдэлөө гэжэ баяртайгаар тэмдэглэмээр. Энэнь эдэ онгосонуудые бүтээгшэдэй эрхим һайн шанартайгаар хүдэлһэн тухай гэршэлнэ. Эрдэмтэдэй үгэһэн даабаринууд дүүргэгдэжэ, научно-техническэ шэнжэлэлгэ болон туршалганууд амжалтатайгаар үнгэргэгдөө. Совет оронһоо эльгээгдэһэн манай хүбүүд замбуулинай дайдада үнэн зүрхэнһөө һайнаар, сэхыень хэлэхэдэ, гайхамшаг һайнаар хүдэлмэрилбэ. Тиигээд хараалагдаһан ажал хүдэлмэриин дүүргэгдэһэнэй һүүлээр «Союз-4» онгосо январиин 17-до, «Союз-5» онгосо январиин 18-да түрэл нютагтаа, түрэһэн дайдадаа гэмгүй һайнаар бусажа, Советскэ Союзай урид хараалагдаһан газарта зөөлэхэнөөр бууба.

Замбуулинай дайдые саашадаа эзэмшэхэ хэрэгтэ нүхэд Шаталов, Волынов, Елисеев болон Хруновой эдэ үдэрнүүдтэ айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг бүтээһэн тухайнь гүйсэд тодорхойлхо үгэ үсөөн. Газарые тойрон дабшаха замда хүдэлхэ ехэ научна станцинуудые байгуулха талаар амжалтатай эхин табигдаба. Космонавтнуудай олоороо замбуулин руу гаража, нэгэ онгосоһоо нүгөө онгосо руу ороһон ушар замбуулинай иимэ станцинуудта ажаллаха, тэрэнэй экипажые һэлгэхэ арга нүхэсэ олгоно. Тэрэшэлэн Газарые тойрон дабшаха үедэ гү, али түбинүүдэй хоорондохи холын аян замда ябахадаа, онгосонуудай эбдэрээ, гэмтээ һаань, космонавтнуудые абарха зорилгые шиидхэхэ арга олдобо.

Манай замбуулинай онгосонуудай ниидэлтэ, тэрэшэлэн өөрөө ниидэдэг станцинуудые замбуулин руу табилга гансал замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар ехэ удха шанартай бэшэ, харин манай болото ажабайдалда айхабтар шухала удха шанартай гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бури мүнөө үедэ замбуулинай дайдые шэнжэлгэдэ олдоһон аша үрэнүүдые дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы арадууд ашаглажа байна бшуу. Жэшээнь, хэмэл онгосые хэрэглэн, холын телевидени хүдэлнэ, алас холо газарта телефонно болон телеграфна хэлхеэ холбоон бэелүүлэгдэнэ, замбуулинай аппарадуул сагай уларилай ямар байха тухай мэдээнүүдые табилсана, далайн онгосонуудай замдаа ямар уларилтай ушархые уридшалан хараалалсана.

Тиимэ болохолоороо, бидэнэр замбуулиниие шэнжэлхэ ажал ябуулгые улам үргэдхэхэдөө, хүн түрэлтэнэй ерээдүйдэ туйлаха асари ехэ амжалтануудай үндэһэ һууриие табихаһаа гадна, бури мүнөө үедэ дэлхэйн хүн зоной, манай арадуудай болото ажабайдалдаа, мүн коммунис байгуулалтада хэрэглэхэ болото туһаламжа ханганабди.

Нүхэд, «Союз-4» болон «Союз-5» онгосонуудай амжалтатайгаар ниидэжэ ерэһэн ушар совет эрдэм ухаан болон техникын элитэ ехэ амжалта совет хүнүүдэй эрэлхэг зоригтой, гүн ухаатай, ажалша бэрхэ байһанай шэнэ гэршэ баримта мүн гэжэ бидэнэр хэлэхэ аргатайбди. Һаяхан Америкын космонавтнуудай һарые тойрон амжалта түгэлдэрөөр ниидэжэ ерэһэн ушар, «Венера-5» болон «Венера-6» гэжэ түбинүүд хоорондо өөһэдөө ябадаг советскэ станцинуудай холын аянда найдамтайгаар гараһаниинь, гадна «Союз-4», «Союз-5» онгосонуудай амжалтатайгаар ниидэжэ ерэһэн ушар—эдэ бүгэдэ хадаа замбуулинай таагдаагүй нюусые тайлбарилха замда хүн түрэлтэнэй хэһэн шэнэ ехэ алхамууд мүн болоно.

Тиигээд эндэ, эртэ урдын Кремль дотор, совет арадай түлөөлэгшэд Эхэ оронойнгоо хүндэтэй, орёо бэрхэ даабариие эрхим һайнаар дүүргэжэ ерэһэн баатарлиг хүбүүдээ ёһолон суурхуулжа байна. Бидэнэр тэдэнэй хэһэн баатаршалгые магтанабди, агууехэ бүхы арад зонойнгоо зүгһөө халуун талархалаа, баяр баясхалангаа мэдүүлнэбди.

Партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын дурадхалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Союз-4» болон «Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосонуудаар ниидэхэдээ, эрэлхэг зориг, баатаршалга харуулһанайнь түлөө нүхэд Шаталов Владимир Александровичта, Волынов Борис Валентиновичтэ, Елисеев Алексей Станиславовичта болон Хрунов Евгений Васильевичта Советскэ Союзай Герой гэһэн нэрэ зэргэ олгожо, Ленинэй орден, «Алтан Одон» гэһэн медаль барюулба гэжэ баяртайгаар таанадта мэдээсэнэб. Мүн тэдээндэ бултандань «СССР-эй лётчик-космонавт» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

Хүндэтэ нүхэд Шаталов, Волынов, Елисеев болон Хрунов! Мүнөө үедэ Эхэ ороноймнай олон миллион хүнүүдэй бүхы һанаан бодолынь таанад тээшэ хандуулагданхай. Тэдэнэр бүгэдэ танай хэһэн баатаршалгаар омогорхон баясажа байна. Эдэ бүхы мэдэрэл, бодолнуудые мэдүүлэн, манай ленинскэ партиин Центральна Комитедэй зүгһөө, Советскэ правительствын, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, бүхы совет хүнүүдэй зүгһөө таанадые ехэ илалта туйлажа, Эхэ оронойнгоо дээдэ зэргын хайра шанда хүртэһэнтэйтнай дашарамдуулан амаршалаад, бэрхэтэй хэсүү, шухала ажал хэрэгтээ шэнэ ехэ амжалта туйлахыетнай хүсэхыем зүбшөөгыт!

Мүн тэрэшэлэн манай космонавтнуудай бүхы түрэлхидыень, дүтэ шадар хүнүүдыень үнэн сэдьхэлһээ амаршалхыем зүбшөөгыт. Таанадай хүбүүдэй, эрэ нүхэдэй, эсэгэнэрэй илалта туйлан бусажа ерэһэнтэй дашарамдуулан амаршалнаб! Таанад тэдэнэйнгээ үйлэ хэрэгээр омогорхохо ёһотойт. Манай совет байгуулалтын эрхэ байдалда урган болоһон, комсомол болон партиин хүмүүжүүлһэн эдэ хүбүүднай, нэгэ суута дуун соо хэлэгдэдэг ёһоор, үльгэр түүхые болото байдал болгохо, захагүй үргэн дайда дэлхэйе гаталха гэһэн хүнүүдэй зэргэдэ оробо гээшэ. Элдэнэр манай Эхэ ороной, бүхы хүн түрэлтэнэй түүхэдэ элитэ ехэ шэнэ хуудаһа нээбэ. Манай баатарнуудта алдар соло!

Мүн энэ баатаршалгые хэхэ арга олгоһон хүнүүдтэ урдынхидал адли баяр баясхалангай мэдэрэлтэйгээр хандана бди. Тэдэнэй гүн гүнзэгы, эрэлхэг оюун ухаанай ашаар, онгосонуудые бүтээхэ элитэ ехэ бэлигтэй, техническэ шадабари мэргэжэлтэй байһанай ашаар манай зоригто космонавтнуудай ниидэхэ айхабтар һайн замбуулинай онгосонууд бүтээгдэжэ, манай арад зоной эльгээһэн хүбүүд тэдэ онгосонууд дотор өөрынгөө совет түрэл газар дээрээ байһандал найдамтай вохид байдалда ажаллана ха юм. Эдэ эрдэмтэдэй бүтээһэн хүдэлмэриинь, космонавтнуудые бэлэдхэһэн ашынь үндэр дээрэ сэгнэнэбди. Тэрэшэлэн замбуулинай онгосонуудые тон һайнаар ниидхүүлһэн, газарта буулгаһан хүнүүдтэ, газар дээрэ байжа, энэ ниидэлгые хүтэлбэрилэн хангаһан хүнүүдтэ мүн лэ баясхалан хүргэнэбди.

Манай элитэ ехэ эрдэмтэдтэ, теоретигүүд болон конструкторнуудта, инженер болон техникүүдтэ, эрхим һайн хүдэлмэришэдтэ, оролдосотой, дүршэлтэй медигүүдтэ—замбуулинай дайдые эзэмшэхэ ехэ хэрэг бүтээжэ байһан тэдэ бүтэдэндэ—агууехэ алдар соло! Бүхы арад зонойнгоо зүгһөө—баяр баясхалан!

Бүхы дэлхэйн зоной «Союз-4», «Союз-5» онгосонуудай ниидэлгын удха шанарые үндэр дээрэ сэгнэжэ байһан тухайнь газар дэлхэйн али бүхы зүгһөө ерэжэ байһан олон амаршалга, баясхалангууд гэршэлнэ. Замбуулинай дайдада совет хүнүүдэй шэнэ илалта туйлаһантай дашарамдуулан, эдэ үдэрнүүдтэ өөрынгөө амаршалга баясхалан эльгээһэн коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Центральна Комитедүүдтэ, аха дүү социалис оронуудай правительствануудта, бусад гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, олон оронуудай эрдэмтэд, ниитын организацинууд болон ажал ябуулагшадта энэ ушарые һамбаашалан, үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди!

Манай замбуулинай шэнэ «команда» хадаа Юрий Гагаринай хэрэгые нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлэгшэд, өөһэдынгөө урдахи гайхамшаг нүхэдэйнгөө ёһотой һайн ханинарынь мүн болоно. Ичагтал Советскэ Союз Газарые тойрохо хэмэл одо анха түрүүн хэжэ замдань гаргаа, мүн замбуулинай ниидэлгэдэ анха түрүүлэн хүниие эльгээгээ, дэлхэй дээрэ эгээн түрүүлэн хүниие замбуулинай захагүй дайда руу гаргаа гэжэ дэлхэйн зон хэзээшье мартагдахагүй.

Манай орон хадаа эрдэм ухаан болон техникын талаар ехэ ехэ нээлтэнүүдые эхин түрүүлэн хэһэн хүнүүдэй эхэ орон юм. Жэшээнь, сэсэн мэргэн бодолго иимэ эрдэмтэдэй: радио бүтээн зохёогшо Александр Степанович Попов болон замбуулин тухай эрдэмэй үндэһэ һуури табигша Константин Эдуардович Циолковскиин нэрэнүүдые эндэ дурадамаар. Эдэнэй бэшэһэн зохёолнууд манай үе сагай замбуулинай эрдэм ухаае хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ удха шанартай. Эдэ агууехэ эрдэмтэдэйнгээ хэрэгые эрхим һайнаар үргэлжүүлэн, совет эрдэмтэд манай социалис байгуулалтын олгоһон арга боломжодо, Коммунис партиин болон бүхы арад зоной оролдолго, дэм-

жэлгэдэ түшэглэн, эрдэм
жөөхэ, хүн түрэлтэнэй а
сые баяжуулха, байгаали
талаар шэнэ шэнэ амжа
туйлана гэжэ совет эрдэм
лон техникын элитэ ехэ
нууд үнэншэмэ тодоор ха

Манай эрдэм ухаан бол
кые али болохоор хүгжөөх
научна нээлтэнүүд, зохёо
лон бүтээлнүүдые үйлэдб
тэрүүлхэ, тобшоор хэлэхэ
орон дотор научно-техни
люциие үргэн далайсатай
шнууд бэелүүлхэ хэрэгтэ
парти, Советскэ правител
ларшагүй шанга анхарал
Мүнөө үеын эрхэ байдал
коммунизмын байгуулалты
хала участогуудай нэгэн
дамжаггүй. СССР дотор
обществын бүхы материал
ческэ үндэһэ һууриие а
гаар хүгжөөхэ хэрэг эрдэм
дулдыдана бшуу.

Нүхэд! Совет эрдэмтэд б
жэлэгшэдэй амжалта бүхэ
шээнь, «Союз-4», «Сою
замбуулинай онгосонуудай
тайгаар ниидэлгэнье ма
түгэс социалис промышл
слон һалбаринуудай асар
дэлмэри хэһэнэй ашаар
дээ. Замбуулинай дайдада
манай илалтанууд мүн
таллургнуудай, машина бү
прибор бүтээгшэдэй, элект
мышленностиин хүдэлмэр
хэлхеэ холбооной хэрэгсэл
дэй болон бусад олон хүнүү
та мүн. Замбуулинай дайд
даа шэнжэлхэ түсэб манай
ленностиин хүдэлмэрилэгш
нэ шэнэ ехэ зорилгонууд
Эрхим һайн шанартай ш
рэлгэ, приборнууд, аппа
тээхэ тухай, шэнэ, бури ш
нартай материалнуудые б
хай эндэ хэлэгдэнэ.

Элэ бүхы зорилгонууд
татайгаар шиидхэхэ гээ
замбуулиниие эзэмшэхэ хэр
шанартай байха бэшэ, хар
арадай ажахын бүхы һал
научно-техническэ дэбжэл
даа туйлаха хэрэгтэ айх
удха шанартай байха юм.
замбуулинда хэгдэжэ бай
жэлгэнүүд манай эконом
дээрэнь урагшань дабшуу
һална. Тиимэһээ космон
илалтада харюу болгон,
дэлмэришэн анги, тэрэшэ
таряалангуудай ажалшад
дэлмэридөө шэнэ амжа
туйлана, өөһэдынгөө түс
даалгабаринуудые үлүүлэ
нэ. Энэ хадаа ажал хүдэл
эрдэм ухаанай таһарша
холбоотой болоһоной бэел
социалис обществын мүхэ
рально-политическэ нэгэд
то гэршэ мүн.

Хүндэтэ нүхэд! Замбуул
дада толормо һайхан ам
дые, Газар дээрэ ажалай
илалтануудые туйлан, сов
В. И. Ленинэй түрэһөөр 1
агуухэ ойн ойргон дүтэл
жа байна. Гараһан жэлэй
совет хүнүүдэй алдар сута
дынь улам арьбалхагдаа
орон дотор коммунис общ
туулха хэрэгтэ шэнэ шух
болохо гэжэ батаар хэлэж
Зохёохы шанартай амгала
лаа илалта, эрдэм ухаае х
дэ амжалта туйлажа, бата
найрамдал болон социализ
рэй түлөө уласхоорондын
манай партиин, совет гүр
жалта туйлаха гээшэ агуу
нэй түрэһэн үдэрые тэмдэг
хим һайн арга мүн.

Манай баатар космона
алдар соло!

Манай агуухэ совет арад
болтогой!

Манай инаг дурата Эхэ
Совет Социалис Республи
Союз мандаха болтогой!

Замайманай найдамтай за
Советскэ Союзай Коммуни
Ленинэй парти мандаха бол

**Нүхэр Л. И. Брежневэй
үгые шагнагшад айхабтар
тайгаар шагнажа, нэгэтэ
рьемэ шангаар, үни удаан
шаһан байна.**

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗААБАРЯАР

АЖАЛШАН АРАДТАЯА НЯГТА ХОЛБООТОЙГООР...

...дай депутадуудай Совеөрөө ба харюусалгатай далгагдадаг. Промышленприятинуудай ажал хүдэлмэрижэлэйнгээ түсэбые базурганууудай хэр дүүрээр, ажалшадай ажаһуулагшадайнгаа эрилтэ гүйлбүхэндэ һонирхожо байтабиһан зорилгонуудаа гэбэл эршэ далайсатайхэрэгтэй. Энээнэй гүтүрүүн олониитэтэй нягта барисаатай байха ёһотой. амжалта туйлагдажа болозонтой, олониитэтэйгээ холбоо барисаатай байха ниско сэсэн мэргэн партиргажа байдаг. Олониитэтэйсаанайнь үргэдэхэ, зонойшэргэшэгүй үүсхэлые Совежэн, хүдэлмэридөө шадаэргэлэхэ бүри хүдэлмэринь һайнаар ябаха, дэлисэнь байна.

...манай городой Совэдэйые, хэһэн хүдэлмэриинь ха болоо һаа, сэдьхэл байбилалтанууд олон. Районой одой Совэдүүд һунгагшадолбоо барисаагаа шангадхаа, хидхэлэй хүдэлмэри ябуулаадыгаа хүтэлбэрилхэдээ, олониитын хүсэндэ түболоо. Энэмнай үнэхөөр ехэ болоно.

...най арадай ажахы түржэ. 1966—1968 онуудта лэй түрүүшын гурбан жэл шленнэ продукци үйлэдуулханайхиһаа һураггүй дээүнөө 1970 оной түсэбөөр байнхайбди. Машина бүтүмэр болбосоруулгаар прохэмжээн 41 процентээр, хүнгэн промышленность 36 процентээр, эдеэ хоолой промышленность 40 процентээр энэ үе соо дээшэлһэн байна. Тиихэдэ зайн галай элшэ хүсэн 51 процентээр дээшэлээ. Промышленностиин техническэ гүхеэрэлгэнүүдые нарижуулан оньһожоруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа, хоёрхон жэлэй хугасаа соо ажалайнь бүтээсэ 27 процент хүрэтэр дээшэлээ.

Үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан коллективүүдые эндэ дурсан нэрлэхэдэ болоно. Тэдэнэй тоодо Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын завод, нарин сэмбын, Улаан-Үдын оёдолой фабриканууд, хилээмэнэй 6-дахи завод, хиршисын завод, «Электромашина» болон шэлэй заводууд оролсоно.

Эдэ бүхы амжалта туйлалтанууд городой партийна эмхи зургаануудай болон ажалшадай депутадуудай Совэдүүдэй ударидахы, хүмүүжүүлхы хүдэлмэриһөө эхитэй.

Үйлэдбэриин ажахынуудай, соёл тэгээрэлэй эмхи зургаануудай барилгын хүдэлмэриие эршэтэйгээр ябуулха хэрэгтэ Совэдүүд болон тэдэнэй органууд бага бэшэ анхарал табяа. Энэ асуудалые шиидхэлгэдэ депутадууд, саг үргэлжын комиссиин гэшүүд, депутадуудай бүлэгүүд олоор хабаадуулагдадаг байна.

Городой экономическа, культурна ажабайдалайнь шухала асуудалнууд нютагай Совэдүүдэй хабаадалгатайгаар шиидхэгдэдэг болонхой. Нимэ нэгэ жэшээ дээрэ тогтолтой. Городой Совэдэй гүйсэдхэхэ комитет хоёр жэлэй туршада найман сесси элдэб асуудалнуудаар үнгэргөө. Тусхай дунда һургуулинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай, хүн зониие гэр байраар хангаха тухай, мүн В. И. Ленинэй 100 жэлэй түүхэтэ ойе яажа угтаха тухай хаража үзэһэн байнабди. Городой Совэдэй саг үргэлжын комиссинууд сессинүүдээ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ ябадалдамнай, зүбшэлдэһэн асуудалнуудаар болото тогтоол, шиидхэбэринүүдые абахаламнай туһалдаг байгаа.

Үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байһан хүн зонтой депутадуудай үлэр бүхэндэ харилсаа барисаагаа үргэдхэхэ тума хүдэлмэринь улам урагшатай һайн ябаха болоно. Жэшээ болгон, абажа харая. Городоймнай нютагай Совэдүүдтэ 804 депутат тоологдоно. Тэдэнэй табан зуу шахууньпромышленна предприятинуудта, барилгада, харгы замай болон хэлхеэ холбооной эмхи зургаануудта хүдэлжэ байдаг юм.

Саг үргэлжын комиссинууд городой Совэдэй гүйсэдхэхэ комитедэй найдамтай түшэг тулгууринь боложо үгэдэг. Саг үргэлжымнай 14 комиссида гурбан зуу гаран депутат ородог. Өөрынгөө хүдэлмэридэ саг үргэлжын комиссинууд олон тоото эдэбхитэдые хабаадуулдаг. Тэдэнэр гол түлэб шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэмнай үргэлжэ туһалдаг. Түрэл хотоёо болбосон түхэлтэй болголгодомнай, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадуудай, һургуулинуудай, больницануудай хүдэлмэриие һайжаруулгада зайлашагүй туһа үзүүлдэг. Гэгээрэлэй талаар саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь 20-дохи дунда һургуулиин директор Н. Н. Прозорова) городой гэгээрэлэй таһагтай нягта холбоотойгоор хүдэлнэ. Сессидэ, гүйсэдхэхэ комитедэй зүблөөндэ һайнаар бэлдэдэг, Совэдэй гаргаһан шиидхэбэриин хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай шалгалта хэдэг, мүн өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые оруулжа байдаг юм.

Харгы замай болон хэлхеэ холбооной талаар саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь Л. Н. Бережной) тус эмхи зургаануудта ошожо, шухала асуудалнуудаар зүблөө үнгэргэдэг, үзэгдэһэн дутуу дундануудыень усадхаха хүдэлмэри ябуулдаг заншалтай. Гадна һунгагшадай оруулһан гүйлта, дурадхалнуудые һанамжадаа абажа, удаарууланнгүй хаража үзэдэг.

Элүүр энхые сахилгын талаар саг үргэлжын комисси яһала һайнаар хүдэлдэг гэжэ тэмдэглэлтэй. Түрүүлэгшэнь В. Н. Балданова һунгагданхай юм. Элүүрые сахилгын таһагтай үргэлжэ холбоотой байдаг. Үнгэргэгдэхэ зүблөөнүүд дээрэ хараглаха асуудалнуудаа медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта уридшалан хаража үзэдэг байха юм.

Мүн социалис хуулиин ба ниитын гурим сахилгын (түрүүлэгшэнь С. Ж. Аржигаров), байгаали хамгаалгын (түрүүлэгшэнь А. Н. Счастливцев), гэр байрын ба ажаһуудалай талаар (түрүүлэгшэнь А. Г Корнеец) саг үргэлжын комиссинууд яһала амжалтатай хүдэлнэ.

Совэдүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ депутадуудай дүүргэдэг үүргэнь, туһа нэмэринь тон ехэ. Предприятинууд болон эмхи зургаануудта боложо байһан хубилалтанууд, дутуу дунданууд тухай тэдэнэр саг дороонь мэдээд байдаг. Тиимэһээ урагшагүй, нобшо ябадал гаргаһан хүгэлбэрилэгшэдые шангахахаар шүүмжэлжэ байдагынь гайхалгүй юм. Гансахан үгөөрөө бэшэ, хэрэг үйлөөрөө һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие харюулна.

Һүүлэй үедэ, илангаяа мүнөө шэнэ һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ, Совэдүүдэй хүдэлмэри тухай суглаан, зүблөөнүүд дээрэ совет хүдэлмэрилэгшэдэй үргэнөөр хэлсэдэг болоһониинь һайшаалтай. Һаяшаг авиационно заводой хүдэлмэришэдэй урда иимэ тоосоон үнгэргэгдөө. Гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, совет болон ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүн зоной дунда саг үргэлжэ үнгэргэдэг тоосоонууд аргагүй шухала удхатай. Юуб гэхэдэ, нэгэ талаһаа—олониитэ зонтой Совэдүүдэй холбоо барисаань үргэдэнэ, нүгөө талаһаа—ажахые арад зоной болотоор хүтэлбэрилжэ һураха хэрэгтэнь туһа болоно бшуу. Энэ талаар В. И. Ленинэй хэлэһэн захяа заабариие дурсангүй гарахын аргагүй.

Гансахан хүдэлмэришэдэй, тарялашадай хамтын суглаа саг үргэлжэ үнгэргэхэ бэшэ, мүн харюусалгатай нюурнууд хүдэлмэришэд, тарялашадай урда тоосожо байха ёһотой гэжэ В. И. Ленин заадаг байһан.

Манай гүрэниие анха түрүүн байгуулагша В. И. Ленинэй түүхэтэ ойе арад зомнай ажалай амжалтануудтайгаар угтахые эрмэлзэжэ байна. Дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Улаан-Үдэ городоймнай фабрика, заводуудай, бүхы эмхи зургаануудай коллективүүд оролсоод, ажалай үндэр амжалта туйлана. Городоймнай ажалшад табан жэлэйнгээ түсэбые 1970 оной декабриин 20 болотор сум дүүргэхэ уялгатай. Гадна түсэбһөө гадуур 45 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ юм.

Ажалшан арадайнтаа олониитын хүсэндэ түшэглэн, нютагай Совэдүүдэй дэлисэ ехэтэйгээр хүдэлхэ бүри, урдаа табиһан түсэбнай урагшатай һайнаар дүүргэгдэхэл.

А. СЫРЕНОВ,
Улаан-Үдэ городой ажалшадай депутадуудай Совэдэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

СУГТАА ХҮДЭЛХЭДЭ УРМАТАЙ

Ямар нэгэн һургуули дүүргээд, мэргэжэлтэй болоод, ажаллажа байхада хэды урматайб даа. Комсомол басагад Ирина Яхонова Галина Григорьева хоёр ГПТУ-8 дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Улаан-Үдын мяханай комбинадта хүдэлхэеэ ерээ һэн.

Эдэ хоёр басагад мүнөө сугтаа хүдэлнэ. Халаанайнгаа нормые эдэ үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ирина Яхонова (зүүн гар тээнь) Галина Григорьева хоёр.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

МЕХАНИЗАТОРНУУД— ШИИДХЭХЫ ХҮСЭН

...гэлдэр Улаан-Үдэ хотодо Ленинэй орденто оперо, баледэй ...ордон соо республикын хүдөө ажахын түрүү механизатор... зүблөөн болоо. Энэ зүблөөндэ колхоз, совхозуудай «Сельхоз...» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд, республикын ...терство болон управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, аймагуудай ...а, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаһан байна. Зүблөөе КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВ нээгээ.

...анизаторнуудай зүблөөн дээрэ «Республикын колхоз болон ...удта орооһо таряа, тэжээл хэр зэргэ абтадаг, тэрэниие элбэ...лэдхэдэг болохо хэмжээнүүд тухай» гэһэн асуудалаар ...эй обкомой секретарь нүхэр Н. Е. МЕДВЕДЕВ элидхэл хэһэн

...идхэлэй һүүлээр зүблөөндэ хабаадагшад үгэ хэлэһэн байна. ...аймагай үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр БАЗА... ...Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхозой тракторна бригадын ...ир нүхэр БАТУРИН, КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи ...арь нүхэр КАЛАШНИКОВ, Прибайкалиин аймагай «Прибай...» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ШАТОВ, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой хартаабхашадай звеное даагша нүхэр ДЕ... ...Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой главна инженер нү...РМАЕВ, Баргажанай совхозой директор нүхэр МИХАЙЛОВ, ...ын аймагай Чисаанын совхозой тракторна бригадын бригадир ЕЛИСТРАТОВ, Захааминай XXII партсъездын нэрэмжэтэ ... главна агроном нүхэр МАЛАНОВ, Загарайн аймагай Эрхи... совхозой главна инженер нүхэр СОНИЕВ, Сэлэнгын аймагай ...эриин управлениин начальник нүхэр ТЕНЕТОВ, республикын ...ажахын министрэй орлогшо нүхэр БЕРЕЩИНОВ, Мухар-Шэ... «Заганский» колхозой главна инженер нүхэр ПАВЛОВ болон ...хамта 18 хүн үгэ хэлэһэн байна.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр ...МОДОГОЕВ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Һүүлээрнь республикын ...заторнуудай 1969 ондо бэелүүлхэ социалис уялтанууд бата... абтаа. Удаань республикын түрүү механизаторнуудта үнэтэ ...шан барюулагдаа. Эсэстэнь концерт болоо.

...нээн тухай бодожо үзэмөөр

...гэ нютаг (Карл Марксын ...этэ колхозой отделени) ...ын аймагай эгээл саада ...болодог. Эндэ хэдэн арбаад ... айл һуудаг. Энээнһээ ...арба гаран отара, гүүртэ... юм. Газетэ, журнал, ...дые абадаггүй айл гэжэ ...гөөр почто тараалга тон ...гүйгөөр өмхидхэгдэнхэй. ...шарһааб гэхэдэ, эндэ тус... ...тальоной үты дээрэһээ ...хэн болоно. Почто зөөхы... ...нэгэ хүндэ даалгадаг. ...ехэдээл һаа, неделидээ ...хёр дахин Үрмын Адаг ерэ... ...хан хоёр километр) поч... ...абашадаг. Үгышье гэбэл, нишэ ерэһэн хүндэ захижа асаруулха ушартай болодог. Тиигээд газетэ, журнал, бэшэгүүдэй холын малшадта хүрэтэрнь хэдэн хоног үнгэрнэ.

Һарадаа 20—25 түхэриг абадаг, ябаган почтольониие юун гэжэ зэмэлэлтэйб? Үдэнгэ нютагта почтын таһаг нээгээгүйшье һаа, бултандал адли хүдэлөөд, бултандал адли салин абаад байха почтальониие томилхо саг ерээ бэшэ гү гэжэ Сэлэнгын аймагай почтын таһагай начальник Алексей Васильевич Досковто хандалтай ха.

Ц. ДОРЖИЕВ,
манай корр.

...УРЯАД ҮНЭНДЭ» БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

«МҮНӨӨ БОЛОТОР ЗАДАГАЙ»

...э гаршагтай статья манай ...ын ноябриин 28-най номер...гдэһон юм.

...респонденци соо Хяагтын ...й «Дружба» колхозой Ехэ...ин һаалиин фермын малай ... үүдэ үрхэ, сонхонууд за...гүй, задагай зайдан. Фер...алда тэжээл буйлуулха, ...лзэжэ гаргаха түхеэрэлгэ... хүдэлнэгүй. Мүн тугалай, ...малнуудай» байха байра ...заһабарилагдаагүй гэжэ хэ...лэн байгаа.

...татья соо хэлэгдэһэн барим... булта зүб. «Дружба» кол...малгай үбэлжэлгэдэ муугаар ...һэн тухай асуудал ерадай хиналтын комитедэй зүблөөн дээрэ зүбшэжэ үзэгдөө. Колхозой отделениие эрхилэгшэ А. В. Вавилов, тус отделениин зоотехник А. Ш. Секретарев, Ехэ-Хүдэриин фермые даагша И. И. Хлебников гэгшэдтэ шанга һануулга соносхогдобо.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд усадхагдажа эхилээ. Мүнөө гүүртын малнууд бүлеэн уһаар ундалуулагдана, байра байдалынь булта заһабарилагдаа. Малда буйлуулагдаһан тэжээл үгтэжэ эхилээ» гээд Хяагтын хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник нүхэр Поломошников манай редакцида мэдээсэнэ.

ЭРМЭЛЗЭЛЫНЬ ДЭМЖЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ!

Үнгэрэгшэ хэдэн үдэрнүүдтэ Хориин аймагай Анаагай ба Үдын совхозой малшадай дунда ябахадамнай, тэндэ түл абажа байһан хонишодой олониинь Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод, зооветмэргэжэлтэд болон хонин ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй республикын бүхы хонишодто хандаһан Хандалга тухай дуулаагүй байба. Тэрэ Хандалгын аяар январиин 15-да хэблэл болон радиогоор тунхаглагдаһан байбашье, хонишодой ажалладаг хүдөөгэй отаранаудта газетэ болон журналнуудай саг соогоо ошодоггүй, радиоприёмнигуудай хүдэлдэггүй, агитаторнуудай ябадаггүй дээрэһээ хонишодой мэдэхэгүй байһаниинь зүб байба. Жэшээнь, Үдын совхозой 1-дэхи отделениин хонишод Дамеев, Танганов, Табданова гэгшэдэй отаранаудта январиин 18 болотор дуулаагүй байгаа. Эдэ отаранууд отделениин центрһээ тиимэшье холо байдаггүйл. Дүтын отаранаудай иимэ байдалтай байхада, холынхид бүришье мартагданхай ха гэжэ ойлгохоор. Тэдэнэй дунда соёл сурталай хүдэлмэриин хангалтагүй ябуулагдадагые, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, агитаторнуудай саг соогоо ерэдэггүйе малшадай мүнөө үеын байдал гэршэлхэ юм.

— Недели шахуу хониднай уһагүй байна. Совхоз худаг дээрэтнай гэр барюулхабди гэһэн аад, хэлэһэндээ хүрөөгүй. Тиигэжэ тэрэмнай хүрэшөө. Уһагүйһөө хонид туража эхилбэ, муугаар эдеэлнэ, тиимэһээ хурьгадаа садхаанагүй, түрэһэн хонид набтаһаа удаарууулна. Зоотехнигүүд, ветврачнууд ябанагүйл даа. Угайдхадаа бригадирнайш ерэнэгүй. Хонидой байра харанхы, зайн галай лампочканууд байхагүй. Юрын лаампа эрихэдэмнай, «зайн галтайт» гээд, совхоз урагша абаагүй һэн. Хилээмэндэ гэжэ Хори ошонобди, автолавкашье ябанагүй, почтошье ерэнэгүй,— гэжэ ахалагша хонишон Карп Михайлович Танганов бидэндэ хөөрэбэ. Тэрэ хүн Үдын совхозой Заха гэжэ газартахи хонидой 3 отарын нэгэнэйнь ахалагша гээшэ. Тэндэ хорёод хүн хамта дээрэ ажаллана. Эрмэлзэл, оролдолгынгоо талаар тэдэ хэнһээшье дутахагүй хүнүүд. Хонидойнь байрада ороходо, хананаудынь сагаадагданхай, пеэшэнүүдынь галтай, үбһэ тэжээлынь буулгагданги. Хуурай дэбидхэртэй, уһатай, үбһэтэй клеткэнүүд соо хурьгад таһаргашаалдана. Сэхыень хэлэхэдэ, ажалшадай оролдолго эли харагдана.

Теэд эдэ ажалша зон өөһэдөө али бүхы хэрэгтэй болохо юумэеэрэ хүсэд хангагдадаггүй, совхозой дирекциин (К. Д. Дагбаев), партийна организациин (К. Д. Жалсараев) үмэнэһөө туһада ехэ хүртэдэггүй байна. Жэшээнь, тэдэнэй гэрнүүд избёосхогүй дээрэһээ жэлһээ үлүү сагаадагдаадүй, дабһан, хилээмэн гэхэ мэтэ хэрэгтэй юумэндээ Хори ошоно. Гадна батарейгүйһөө боложо, үбэлжөөндэ орооһоор радио шагнаагүй, захиһан газетэ, журналнуудаа саг соогоо абанагүй, бани гэжэ мартанхай. Иимэ байдалтай зоной дунда мүн соёлойшье хүдэлмэри мартагданхай байна. Энэ нэгэдэхи отделениин ажалшадай түб һууринда үнгэрэгшэ зун нэгэ дахин Хориин ДК-гай агитбригада ябаһан, һургуулиин хүүгэд ноябриин 7-до наада табиһан һурагтай. Теэд эдээндэшье малшад асаргадангүй үлэһэн байна. Соёлой хүдэлмэри ябуулха ёһотой хүнүүд совхоздо яһала олон. Жэшээнь, нэгэдэхи отделенидэхи хүдөөгэй клуб библиотекэ хоёрые Дарима Дугарова эрхилдэг аад, ганса кино харуулхаһаа ондоо нэгэшье хүдэлмэри энэ соёлойнгоо гуламтада хэнэгүй бшуу. Почтальон Любовь Машанова, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ Жалсамаа Юндунова гэгшэд энэ намарай малшадта ерээгүй.

— Юрэдөө отделениимнай парторг хэн юм агшаб. Октябрьһаа хойшо уулзаагүйб,— гэжэ залуу хонишон Геннадий Дамеев бидэндэ хэлэбэ.

Гадна мүнөө хурьга абалгын түлэг эхилээд байбашье, хонишод январиин 17 болотор шэнэ жэлэйнгээ социалис уялга мэдээдүй байна. Байгша оной туршада гүрэндэ 10 мянган центнер һү, 6300 центнер мяха, 1300 центнер нооһо тушааха, 100 хонин бүриһөө 82 хурьга абаха, хонин бүриһөө 2,75 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалис уялга Үдын совхозой конторооһоо гараадүй, малшадта хүрөөдүй байна. Игэжэ өөһэдынгөө совхозой социалис уялгые мэдэхэгүй байһан малшадай Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй хандалга тухай арба гаран хоног соо дуулаагүй байханьгайхалгүй хэбэртэй.

Үдын совхозой хонишодто орходоо Анаагай совхозойхид нэгэ бага дээрэ байдалтай. Хаялга, Шугын Эбэр гэжэ газарнуудта ахахагша хонишод Д. Доржиев, Ц-Д. Чимитов, Д. Дандаров, П. Жамбалов гэгшэд мүн лэ һайнаар хурьга абажа байна. Совхозой хорёод отарада түл абалга эхилэнхэй. Тэндэ хүдэлжэ байһан 100 шахуу хүнэй дунда соёлой хүдэлмэри мүн лэ хангалтагүйшэг. Булам, Онинборск, Анинск гурбан һууринай дэргэдэхи хүдөөгэй клубууд болон библиотекэнүүд үбэлэй үедэ холо ойрын малшадые хангаха хүдэлмэрэе ямаршье түсэбгүйгөөр ябуулдаг байна. Соёлшод Н. Жамбалова, В. Заиграева, П. Байбородина болон бусад хааяахан машина болон элдэб унаада аһажа малшадта гарана. Тэдэ ехэнхидээл номуудые һэлгүүлээд лэ, ханын газетэ, сахилгаан хуудаһа гарганшьегүй, хөөрэлдөө үнгэргэншьегүй бусашана.

— Иимэ байдал үзэгдэхэгүй һэн. Теэд мүнөө үбэл соёлой хүдэлмэриие аймаг комплексноор үнгэргэхэ болобобди гээ һэн. Тиигээд лэ һууринайхидай хэзээ ерэхые хүлеэнэ гээшэ гүбди, тэдэндэ найданалди даа,—гэжэ тус ажахын партийна организациин секретарь Р. Ж. Шангинов бидэнтэй уулзахадаа хэлэбэ.

Соёлой хүдэлмэриие комплексноор хангалга ямаршуу удхатайб гэбэл, аймагай соёлой ордоной дэргэдэхи агитбригада, нүүдэл кино, библиотекэ, парикмахерска, магазин, хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинат — булта нэгэ үдэр совхоздо ерэжэ отделени бүхэндэ үнжэхэ байна. Тиихэдэнь тэрэ үдэр малшад центртэ ерэжэ, хэрэгээ бүтээхэ болоно. Иимэ ажал ябуулгын түрүүшын туршалга Анаагай совхоздо үшөө декабриин 10 багаар болоһон аад, мүнөө болотор ондоо совхозуудта үнгэргэгдөөгүй байна. Хэрбээ энэ ажал ябуулгын саг үргэлжэ, тусхай графигай ёһоор үнгэргэгдэдэг байбал, болохотой һэн гэжэ зон хэлсэнэ. Теэд Хориин аймгүйсэдкомой культурын таһагай зүгһөө ехээр тунхаглагдаһан тус хэрэг тиигээд лэ тэрэ түрүүшынгээ туршалгаар хизаарлагдашоо. Игэжэ эхилһэн хэрэгээ захадань хүргэхэгүй һаа, хүдөөгэй соёлшодые найдуулһанай хэрэггүй байгаа ха юм. Энээн дээрэһээ боложо Үдын совхозой соёлшод ажалаа орхижорхёо (аймагайхидта найдаад лэ) гэжэ һанамаар. Игэжэ тэрэ хэрэг залхуу зондо шалтаг болоһон, үгышье һаа, ажалаа хээд лэ ябаһан зониие дэмы һамааруулһан юумэн болошоо. Тиимэһээнь мүнөө болоходо хүдөөгэй соёлшод гэмээ аймагайхидта, харин аймагайхидынь хүдөөгэйхид дээрээ хаяад лэ, түл абажа эхилһэн хонишодой дунда соёлой хүдэлмэриие унжагайруулжа байна. Энээн тухай КПСС-эй Хориин райкомой секретарь В. Г. Гумпыловтай хөөрэлдэхэдэмнай:

— Соёлой хүдэлмэриие комплексноор ябуулха гэһэн һэдэлгэмнай гайтай ажал байшоо. Ушар юуб гэхэдэ, элдэб олон эмхи зургаануудые нэгэ үдэр хүдөө гаргахаар суглуулха гээшэмнай хүшэр, тиигээдшье совхозуудай отделени бүхэндэ үнжэхэ болоходоо аймагайнгаа центр заримдаа хэдэн үдэр соо бусахагүй шахуу болоно. Тиимэһээнь тэрэ түрүүшымнай туршалгада хабаадагшад Хори тосхон дээрэ ажалтай тула, дахин хүдөө гаража үгэнэгүй. Мүн түл абалгын үедэ малшадые совхозой ба тэрэнэй отделениин центртэ суглуулха гээшэ оройдоо бүтэхэгүй байба,—гэжэ хэлэбэ.

Теэд иимэ хүшэр хэрэг байгаа хадань тэрэниие орхижо, совхозуудтахи соёлшодой хүсөөр тус ажалаа ябуулха гэжэ оролдогдохо байгаа бэшэ гү? Ганса партиин райком бэшэ, харин аймгүйсэдком, тэрэнэй культурын таһаг мүн лэ хэмжээ абахын түлөө бодохо байгаа гэжэ һанагдана. Соёлой ажалда шэнэ арга боломжо бэдэрэлгэ һайн хэрэг. Теэд тэрэнэйнгээ ёһотоор аша үрэ харуулхын түлөө оролдоогүй һаа, ямар туһа үзүүлхэб даа.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллажа байһан аймагай малшадай эрмэлзэл алишье талаараа дэмжэгдэхэ ба тэдэнэр али бүхы хэрэгтэй юумээрээ хангагдаха; соёл сурталай хүдэлмэреэр хангагдаха ёһотой аад, тоогдохогүйнь гү, али мартагдахань харамтай байна.

Д. ЭРДЫНЕЕВ,
манай тусхай корр.

Григорий Крикорьянай хүтэлбэрилдэг загаһа олзоборилдог сейнерэй экипаж табан жэлэйнгээ түсэб Камчатка дотор эгээн түрүүлэн дүүргэбэ. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ тус экипаж 17 мянган центнер загаһа олзоборилхоор хараалаа. Загаһашад бусад бага сейнернүүдэй командануудта түсэбөө дүүргэхэдэнь туһалха гэжэ шнидээ. Камчаткын түрүү экипажууд энэ үүсхэлыень дэмжээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Камчаткын областиин Октябриин революциин нэрэмжэтэ колхозой загаһа олзоборилдог сейнерэй капитан Ленинэй орденто Григорий Крикорьян.

АПН-эй фото.

ЗҮГЫШЬЕ ҺАА, ОЛЗОТОЙ

Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ республикымнай ажахынуудта зүгы үсхэбэрилгэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Жэшээлбэл, Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой зүгышэд үнгэрһэн жэлэй туршада гүрэндөө 288,2 центнер мёд абажа, республика дотороо эрхимлэһэн байна. Мүн тиихэдэ Зэдын аймагай Борьёогой совхозой, Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой, Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой зүгышэд һайнаар ажаллажа, абаһан социалис уялгаяа болзорһоо уридшалан дүүргэһэн юм.

Түрүү зүгышэдшье яһала олошороо. Тэдэнэй нэгэн үнинэй зүгышэн Анатолий Филонов (Сэлэнгын аймагай Химнын совхоз) зүгын 105 бүлын нэгэ бүлэ бүриһөө 66,6 килограмм тоһо абажа, түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэв. Мүн Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой зүгышэн Федор Шангин үнгэрһэн жэлэй туршада 66 центнер мёд суглуулжа тушаагаа.

Үбэлжэлгынгөө үеые зүгын үхэл гарзагүйгөөр үнгэргэжэ, ерэхэ зундаа үшөө ехэ амжалта туйлахын тула зүгышэд бүхы хүсөөрөө оролдожо байнхай.

Манай корр.

ТҮРЭЛХИДӨӨ БАЯСУУЛБА

Орлигой дунда һургуулида Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо олон үхибүүд һурадаг юм. Тэдэнэр үбэлэйнгөө амаралтада гэртээ бусахадаа, өөһэдынгөө хүсөөр түрэлхидтөө һонирхолтой концерт харуулжа, ехэтэ баясуулаа. Харин һаяшаг эдэнэрнай үшөө нэгэ иимэрхүү наада эмхидхэжэ, ирагуу гоё дуу хүгжэм ханхинууһан, уян нугархай хатарнуудые гүйсэдхэжэ, харагшадай зүгһөө һайшаагдаһан байна. Эндэ илангаяа 10-дахи классай һурагшад Галсан Дамшеев, Буда ба Сергей Ивановтан, Цыпил Найдакова гэгшэдэй ехэ һонирхолтойгоор гүйсэдхэхэдэ суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

— Һургуулиимнай һурагшад гансашье мүнөө бэшэ, һуралсалайнтаа эхилхэһээ хойшо хододоо малшад, хонишодтоо айлшалжа заншанхайнууд юм,—гээд, тус колхозой ВЛКСМ-эй районой комитедэй секретарь Вл. Хамаганов хөөрэнэ.

Вл. ГАЛСАНОВ.

Ахын аймаг.

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ГАЙХАМШАГ ШЭНЭ ТУЙЛАЛТ

Газарые хэмэл одо тойрохо замаар ниидэлэг замбуулинай аппарадуудые залан жолоодохо ба залгаха гээшэ замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлхэ ниидэлгэнүүдэй шухала нүхэсэл болоно.

Багахан ракетэнүүдээр замбуулинай замда уридшалан саргагдаhан хабсаргагдаха ёhотой тусгаар таhалгануудые холбожо, научна томо лабораторинуудые замбуулин соо хабсаргаха арга олгохо юм. Замбуулиниие шэнжэлхэ хэрэгтэ иимэ туршалгын шухала удха шанартай тухайдань уридшье хэлэгдэhэн байха. Энэ онол аргануудые хэрэглэн, замбуулинай онгосонуудай баазанууд—станцинуудые заhабарилха, онгосонуудые түлишөөр хангаха станци хэмэл одоной замда байгуулжа болоно. Тиимэ онгосонуудай туhаламжаар газарта ойрошье, газарhаа хэды холошье байхадаа арадай ажахын ба научна элдэб зорилгонуудые бэелүүлжэ боломоор. Наранай аймагай эгээл холын планетэнүүдтэшье хүрэтэр ниидэжэ шадаха ракетнэ түхеэрэлгэнүүдые замбуулинай дайдада хабсаргахын тула иимэ онол арга хэрэглэжэ болохо.

Газарые тойрохо хэмэл одоной зам дээрэ замбуулинай аппарадуудые залан жолоодоhоной ба залгаhанай ашаар дүүргэжэ болохо зарим тэды зорилгонууд иимэрхүү байна.

Залан жолоодолгын бүхы оньhонууд онгосо дээрэхи двигательнэ түхеэрэлгын туhаламжаар хүдэлгэгдэдэг. Двигателиин хүдэлhэнhөө уламжалан, замбуулинай замаар онгосын ниидэхэ скорость хубилдаг, тиихэтэй хамта газарhаа эгээн холуур, эгээн дүтүүр онгосын тойрохо эрьесэнь хубилдаг. Двигательнэ түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхэhөө урид замбуулин соохи онгосын зүг шэгынь тодорхойлогдодог.

Онгосын ниидэлгын замые хубилгахада, түлишэ ехээр гаргашалагдадаггүй. Газарые тойрохо замаар дабшагша онгосын скоростиие секунда соо нэгэ метр хубилгаа hаа, газарhаа эгээн холуур, али эгээн дүтүүр онгосын ниидэлгэнь 3—4 километр хүрэтэр хубилха.

Тэрэшэлэн онгосо дээрэхи двигательнүүдэй туhаламжаар онгосын ниидэхэ скоростиие секундын 10 метрээр хурдалхаа hаа, газарhаа эгээн холуур ниидэлгэнь дунда зэргээр 30—40 километрээр нэмэхэ.

Замбуулин соогуур ниидэжэ ябаhан hөөлжүү замайнь булан ондоо hөөлжүү замаар тэндэ ниидэжэ ябаhан аппарадтай уулзуулхынь тула шухала болодог.

Тиимэhээ мүнөө замбуулинай hөөлжүү замай булангые хубилгахашье, hөөлжүү замынь залан жолоодолгын үедэ хэдыхэн минутаhаа хэдэн градус хүрэтэр хубилдаг.

«Союз-4», «Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосонуудай ниидэлгын үедэ тэдэниие ойртуулха, Газар дээрэ буултаха зорилгоор онгосонуудай ниидэлгын замууд хэдэ дахин хубилгагдаа.

«Союз-4» гэжэ замбуулинай онгосо Газарай нюрууhаа саада захань 225 километртэ, наада захань 173 километртэ ниидэхэ, 88,25 минута соо Газарые тойрохо, 51 градус 40 минута hөөлжүү замаар замбуулинай дайдада гаргагдаhан байна.

«Союз-4» онгосо «Союз-5» онгосотой залгалдатараа хоёр сүүдхэ соо замбуулинай дайдада ниидэжэ үргэлжэлхэ ёhотой байгаа.

Онгосын угаа хурдаар ниидэдэг, хэмжээнэйнь хэды ехэ байбашье, агаар багатай атмосферэ соо онгосын ниидэлгэ удааруулагдадаг байба. Атмосферын байдал гэхэ гү, али агаарайнь шэнгэрэлгэ наранай элшэ туяагай хубилалгаhаа, жэлэй сүүдхынше эрьесэhээ дулдыдан, нилээд ехээр хубилжа байдаг.

Газарые дүрбэ дахин тойрохо үедэнь замбуулинай замай параметрнүүд хэмжэгдээ, тиигэhэнэй ашаар атмосфериин нүлөөн элирхэйлэн тодорхойлогдоhон байна.

Урид хараалагдаhан сагта «Союз-5» онгосотой уулзалга хангахаар замыень хубилгаха мэдээнүүд космонавтда үгтэhэн байгаа.

«Союз-4» онгосын командир Газарые дүрбэдэхеэ тойрожо ябаха үедөө онгосынгоо зүг шэгые тодорхойлоо, тэрэнэй hүүлээр замыень хубилгаха түхеэрэлгын туhаламжаар онгосынгоо ниидэхэ зам хубилгаа. Тиин «Союз-4» онгосо Газарhаа саада захань 237 километр, наада захань 207 километртэ ниидэхээр Газарые 88,75 минута соо тойрохоор 51,40 минута hөөлжүү замда оруулагдаhан юм.

3 космонавттай «Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосо сүүдхэ болоод, хэмэл одоной замда гаргагдаа бэлэй. «Союз-5» онгосын командир ниидэхэ замаа хубилгаад, иимэ параметрнүүдтэ гараа: Газарай нюрууhаа саада захань 253 километр, наада захань 211 километртэ ниидэхэ, Газарые 88,92 минута соо тойрохо, 51 градус 40 минута hөөлжүүгээр ниидэхэ замда гаргагдаа. «Союз-5» онгосо нэгэ хэды болоод, оньhон автомат түхеэрэлгэнүүдэй туhаламжаар ниидэлгын зам хубилгаха двигательнэ түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэн, нүгөөдэ онгосодоо ойртоо.

«Союз-4» онгосо автомат түхеэрэлгын туhаламжаар нүгөөдэлөө 100 метр хүрэтэр ойртоhониинь мэдээжэ. Энэ зайhаа «Союз-4» онгосын командир хоёр онгосые ойртуулжа, залгалдуулhан байна. Тэрэ үедэ электрын хүсөөр холбохо оньhонууд хүдэлгэдөө.

Хоёр онгосо залгалдуулагдаад, хэдэн час соо ниидэжэ ... Энээхэн хугасаа соо дэлхэй... ха түрүүн нэгэ онгосоhо... худар хоёр космонавт оро... хэдэн туршалганууд хэгдэ...

Хамта ниидэлгын програ... гэhэнэй hүүлээр хоёр он... бэеhээнь hалгааха захира... hэн, тэрэнэй удаа онгосо... тустаа дүүргэхэ зорилгоё... эхилээ.

Жолоошодтой хоёр аппа... мыень хубилгаhан, тэдэни... раа залан жолоодожо ой... залгалдуулhан, нэгэ онгосо... дэ худар космонавтнуудай... ушар замбуулинай дайдые ... талаар манай Эхэ ороной ... гайхамшаг туйлалта мүн. ... космонавтикые хүгжөөхэ ш... нуудые олгобо.

Н. Ю...
ин...
(Т...

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто Юрий Выдрин хүдэлжэ эхилhээр нилээд үни болоно байна. Энэ хүмнай электрик-механик мэргэжэлтэй юм. Үбэлэй сагта газаа, янгинама хүйтэн жабартайда ажал хэхэ гээшэ хүшэхэн хэрэг. Тиибэшье hаань, нүхэр Выдрин үдэр бүриингөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэжэ, хэhэн, гагнаhан, заhаhан, юумэеэ шанар hайнтайгаар дүүргэдэг.

Мүнөө Юрий Выдрин В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, hайнаар хүдэлжэ байна. Энэ хүнэй hургаhан залуу хүбүүдшье мүн лэ hайнаар хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Юрий Выдрин ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Патриодууд добтолно

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, арадай сүлөөрэлгын дэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Митхо гэжэ провинциальна түбтэ январиин 19-дэ дайсаниие буудаа. Сайгонhоо баруун-урагшаа 17 километртэ байhан 199-дэхи американ ябаган сэрэгэй дивизиин эзэлжэ байhан газарые январиин 20-до патриодууд томо буунуудаар буудаа. Мүн энэ үдэр Сайгонhоо зүүн урагшаа 24 километртэ Лонгтау мүрэн дээрэ ябаhан американ сэрэгэй судные патриодууд буудаhан байна. Камау провинциин түбтэ ба город шадар байрлаhан туhамаршадай сэрэгүүд январиин 21-нэй үглөөгүүр буудагдаhан байна. Вунтау портын аэродромые январиин 21-нэй үдэр сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд артиллереэр буудаа. Дайсан ехэ хохидолдо ороо.

Аргентинын портынхидой ударидагша сүлөөлэгдэбэ

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Аргентинын профсоюзуудай шанга эрилтэнүүдые хэhэнэй ашаар портын хүдэлмэришэдэй профсоюзай нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ Эустакио Толоса хоёр жэлдэ түрмэдэ hууhанайнгаа удаа сүлөөлэгдэбэ.

1966 оной эсэстэ портын хүдэлмэришэдэй забастовко амжидхээ, забастовко хэжэ байhан портын хүдэлмэришэдтэй талархаха уласхоорондын кампани үнгэргэхые уряалаа гэжэ тэрэниие засатаархид гэмнэhэн байна.

«Тэмсэлые үргэлжэлүүлхэб» гээд сүлөөлэгдөөд байхадаа, Толоса мэдүүлээ.

О. ЧЕРНИГЭЙ ХЭЛЭhЭН ҮГ...

ПРАГА. (ТАСС). Чешскэ профессиональна союзуудай нэгэдэхи съезд дээрэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ О. Черник үгэ хэлээ гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ.

Чехословак арадта үнгэрэгшэ жэлдэ угаа орёо ушарнууд тохёолдоhон байгаа. Социализм байгуулгын юрэнхы шэнжэнүүдые сахин, манай арадуудай онсо өөрэ заншалнуудые хараадаа абалсаhан алхамуудые общество хүгжөөхын тулада бидэнэр бэелүүлжэ эхилээбди гээд тэрэ хэлээ.

Эдэ гол ёhонуудта үндэhэлэн, манай обществын дотоодын демократическа ажабайдалые бидэнэр саашадань хүгжөөхэбди, экономическа шэнэдхэлгые, бусад социалис оронуудтай харилсаагаа, Советскэ Союзтай харилсаа холбоогоо хүгжөөхэбди гээд тэрэ мэдүүлээ.

Орон доторхи политическэ байдалые угаа дараалуулан "гүримшүүлэн заhаруулха гээшэ манай обществын гол зорилго болоно гээд О. Черник онсолон тэмдэглээ. Элдэб янзын политическэ эрилтэнүүд табигдана, тэдэниие дары түргэнөөр, үгэ дуугүйгөөр дүүргүүлхын тулада хэмжээнүүдые абахабди гэhэн заналтанууд хэгдэнэ. Хүн зоной дунда элдэб hанал бодол түрүүлэгдэнэ, худал хуурмаг мэдээсэлнүүд тараагдана, партиин ба гүрэнэй хүтэлбэриин хараа бодол хазагайруулагдана гэжэ О. Черник заагаа. Общество доторхи дотоодын политическэ байдал шахардуу шанга болгогдоно, политическэ бэрхэшээлэй дахяад элитээр ушархы аюул тохёолдоно.

Нэгэдэлтэй болохые хүсэдэггүй элдэб хэтэрмэ хүсэнүүд манай общество дотор бии, тэдэнэр шэнэ шэнэ арсалдаа, алгасалдаануудые үүдхэжэл байдаг гээд О. Черник үргэлжэлүүлэн хэлэнэ. Элдэб эсын хардалга гүрдэлгэ хэhэн хуудаhанууд манай республикын элдэб нютагуудта тараагдадаг байhанай жэшээнүүдые бидэнэр үдэр бүхэндэ дурдажа шадаха байнабди. Эдэ ху... хүн зоной hанал бодолые х... манай ороной политическэ ... мада муугаар нүлөөлнэ.

Гол асуудалнуудые шата... лан шиидхэхэ эрхэ нүхэ... шо дотоодын политическэ ... заhаруулан гүримшүүлхые ... гүй тиимэ хүнүүд манай ... дотор бии гээд тэрэ хэлэhэ...

Мүнөөнэй байдалhаа ехэ... до оронгүйгөөр гараха гал... гол эрхэ нүхэсэл бии. Хэо... ствые нэгэдүүлэг хүтэ... хүсэнэй бии байhан лэ ... щество зүб замаар хүгжэ... Энэ хүтэлбэрилхы үүргые ... Коммунис парти дүүргэжэ... байна гээд О. Черник мэ...

Социалис байгуулалтые ... дэнь хүгжөөхые уласхоорон... мүнис болон хүдэлмэришэнэ... лөөнэй нэгэдэлтэй, эдэбхитэ... га хэхэ шалабаритай байхы... екэ Союзтай, бусад социал... нуудтай харилсаа холбоо ... тэдэнтэй хамта шууд сэхэ ... политика бэелүүлхые, али ... лаараа туhатай хэлсээнүү... хые эрмэлзэхэ гээшэ ман... болоно гээд тэрэ үргэлжэл... лээ.

Мүнөөнэй байдалые ой... энээнhээ өөhэдынтөө тоо... дые хэхыень уряалан, пр... дай түлөөлэгшэдтэ О. Чер... гөө түгэсхэлдэ хандаа. Ха... руунда хүдэлмэришэн анти... шан арадай хуби заяае ... эрхэтэй, тэрэнэй түлөө ха... тай гээд тэрэ онсолон тэ... байна.

Монтевидеод... тулалдаан бол...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ... ниислэл болохо Монтевидео... үйлсэнүүдтэ январиин 21-... тулалдаан 3 часай туршада ... лөө. Гүрэнэй болон мүн... 20 мянга шахуу хүдэлмэ... алба хаагшад богонихон са... товконуудта хабаадалсаа. С... hэнэй болон тэдхэмжын та... hарын үри зээлиие түлэхэ... тайгаар забастовко хэгша... үйлсэнүүдтэ гараhан байна. ...страннуудта эсэргүүсээр ... хид табигдажа, үйлсэнүүдтэ ... нууд эхилээ.

Даб дээрэхи мэдээнэй ё... хүн—шорой шохой хамадаг... ришэн — Артур Рекальда ... 30 гаран хүн шархатаа. Ха... хэды хүнэй хохидоhониинь ... дээрээ мэдэгдэнэгүй гээд А... тед Пресс гэжэ американ ... мэдээсэнэ.

КЛЕЙ ШОУ ГЭГШЫЕ СҮҮДЛЭЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. С. Лосев иигэжэ дамжуулна:

Президент Джон Кеннедиие алаха зорилгоор 1963 оной ноябрьда үгэсэлгэ хээ гэжэ гэмнэгдэhэн Шэнэ Орлеанай наймаашан Клей Шоу гэгшын сүүд эхилжэ, түрүүшын үдэр присяжнануудые шэлэн олохо, гэршэнэрые бүридхэхэ хэрэгтэ зорюулагдаhан байна.

Шэнэ Орлеанай окружной прокуророй туhалагша Джеймс Алкок январиин 21-дэ иигэжэ мэдүүлээ. Түсхайлбал, 1963 ондо Луизианын захиргаанай центр болохо Батон-Ружда оноо, тэндэ Освальд ба Рубитай (Ли Харви Освальдые алагша) уулзаа, Рубида хэдышье шэнээн мүнгэ үгөө; Шэнэ Орлеанда сентябрьда болоhон «үдэшын сайлалгада» Шоу хабаадалсаа, президентые хорлохо бэлэдхэл хэхэ тухай алалгын hүүлээр тэрьелхэ түсэбүүд тухай асуудалнуудые Освальд ба Шоу, Ферри тэндэ зүбшэн хэлсээ гэжэ тодоруулхые гэмнэлгын тала оролдохо байна.

СПОРТ

ТАСС-ай ЛЕНТЭhЭЭ...

ВЕЙК АН ЗЕЕ. Голландиин энэ хотодо үнгэргэгдэжэ байгаа шатарай уласхоорондын фестиваль дээрэ Михаил Ботвинник эрхимлэжэ байна. Тэрэ табан уулзалгын удаа 4,5 очкотой болонхой. Дэлхэйн чемпион байhан Ботвинникhаа нэгэ очкогоор гээгдэhэн дүрбэн гроссмейстернүүд—Геллер, Керес, мүн Бенко (США) болон Чирич (Югослави) гэгшэд удаадахи hууринуудые эзэлнэ.

М. Ботвинник дүрбэдэхи уулзалгадаа Ван Схелтинг (Голланди), табадахидаа Медин (Испани) гэгшэдые шүүhэн байна.

* * *

БЕЙРУТ. Мүнөө үедэ Ливанда байгаа Одессэ хотын «Черноморец» командын футболистнууд дурсагдагша ороной «Наджма» командынхидые 2:0 тоотойгоор шүүбэ. «Черноморецой» спортсменүүд эндэ үшөө хоёр уулзалга хэхэ байна.

* * *

ПОЯНА БРАШОВ. Румыниин энэ нютагта эмхидхэгдэhэн залуу биатлонистнуудай уласхоорондын мүрысөөндэ манай спортсменүүд шалгарба. Тингэжэ Алексадр Ушаков, Вячеслав Толчакев болон Тыну Пяясуке гэгшэд 3х7,5 километр зайе 1 час 27 минута 46 секунда саг соо дабажа шадаа. 1 час 29 минута 45 секунда саг харуулhан Швециин команда хоёрдохи, ГДР-эй спортсменүүд гурбадахи hууринуудта гараа.

* * *

ВАРШАВА. «Сүлөөрэлгын кубогта» хүртэхын түлөө баскетболоор болоhон уласхоорондын уулзалга Таллин хотын спортсменүүдэй илалтаар дүүрэбэ. Энэ мүрысөөнэй түгэсхэлдэ Таллинайхид Варшавын «Леги» командые 88:69 тоотойгоор шүүгээ.

* * *

БРАЗЗАВИЛЬ. Бразилиин «Сантос» гэжэ клубай спортсменүүд Конгын суглуулагдамал командын футболистнуудтай уулзахадаа арай гэжэ 3:2 тоотойгоор илалта туйлаба. Энэ уулзалгада конгынхидой 0:2 тоотойгоор илахаар забдажа байтар, суута Пеле командадаа түрүүшын тоо нээгээ. Удаань Марилла гэгшэ 11 метрэй ялын бүмбэгэ мэргээр сохёо. Нааданай түлэг дундаа ябажа байхада Пеле hүүлшын, шиидхэхы гурбадахи бүмбэгэ сохижо оруулhан байна.

* * *

КОРДИНА д' АМПЕЦЦО. Австри, Итали болон ФРГ-гэй хурдан конькишадай мүрысөөн ФРГ-гэй спортсменүүдэй илалтаар дүүрээ. Эндэ Баруун Германиин конькишад бүхы зайнуудта илажа гараhан байна. Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр Герд Циммерман гэгшэ шалгараа. Тэрэ хадаа 1500, 5000 метрэй зайнуудые тус тустань 2 минута 5,2 секунда, 7 минута 38,9 секунда сагуудтайгаар дабажа амжаа.

Эрхард Келлер 500 метрэй зай соо харуулагдаhан сагые hайжаруулхые hэдэбэшье, 40,4 секунда саг соо гүйжэ бираагүй.

* * *

ОСЛО. Норвегиин конькишадай холбоон болохоёо байгаа Европын түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадалсаха спортсменүүдээ нэрлэбэ. Тингэжэ Фред-Антон Майер, Магне Томассен, Свен-Эрик Стиансен, Стин Стенсен болон байгша ондо оронойнгоо чемпион болоhон 20 наhатай Даг Форнесс гэгшэдhээ Норвегиин команда бүридэхэ юм.

* * *

ГААГА. Кеес Феркерк, Ард Схенк, Ян Болс, Петтер Ноттет болон Эдди Ферхейен гэгшэд Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө конькигаар уралдалгын мүрысөөндэ Голландиин спортивна нэрэ хүндые хамгаалха болоо.

* * *

ОТТАВА. Хоккейгээр дэлхэй чемпион — СССР-эй суглуулагдамал команда Канадын Торонто хотодо дурсагдагша ороной суглуулагдамал командатай түрүүшынхеэ мүрысэхэдөө 4:2 тоотойгоор илаба. Энэ уулзалгада Старшинов, Харламов, Мотовилов болон Петров гэгшэд тус тустаа талмайн эзэдэй ворота руу шайбануудые оруулhан байна.

* * *

МОСКВА. Эндэхи инженернүүд В. Кузнецова, А. Егорова, техник С. Александрова, студентнүүд Н. Кузина, Т. Дьяконова гэгшэд В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа Москва—Ленинград—Хельсинки—Торонио гэhэн зайда санын аяншалга эхилбэ. Санашад үнгэрэгшэ субботодо, 22 градус жабар соо холын аянда зорибо.

* * *

ТБИЛИСИ. Дүрэ буляалдажа барилдалгаар эндэ үнгэргэгдэhэн уласхоорондын наймадахи мүрысөөн совет спортсменүүдэй илалтаар дүүрэбэ. Тус мүрысөөндэ юhэн янзын шэгнүүртэй долоон ороной барилдаашад хабаадалсаа.

Гансал хоёрдохи дунда шэгнүүртэн соохоо Болгариин Руси Петров гэгшэ шалгараа, бусад шэгнүүртэн соохоо Москвагай Роман Дмитриев, Заглав Абдулбеков, Ереванай Павел Малян, Киевэй Леонид Гадайчук болон Тбилисиин Тариел Алибегашвили, Нодар Хохашвили, Зарибег Бернашвили, Шота Ломидзе, Элгуджа Гоциридзе түрүү hууринуудые эзэлээ.

* * *

АЛМА-АТА. Шатараар СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлhөөр. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр хойшолуулагдаhан партинууд наадагдаа. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан А. Зайцев, Гургенадзетай наадангүйгөөр тэмсээ гэлсэбэ. 12 уулзалгын удаа А. Зайцев 8,5 очкотой болонхой. Либерзонтой наадахадаа булюу байдалтай болоhон Полугаевский найман очкотой болоод хоёрдохи hууринда ябана. Таль, Лейн болон Подгайца гэгшэд тус тустаа 7,5 очкотой.

БАЙГАЛ ЖУРНАЛАЙ 6-дахи НОМЕР

Хоёр hарада нэгэ удаа гарадаг уран зохёолой, ниитэ-политическэ «Байгал» журналай 1968 оной hүүлшын, зургаадахи номер хэблэлhээ гаража уншагшадтаа хүргэгдэбэ.

Тус журналай түрүүшын хуудаhанда «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо» гэhэн рубрика доро Бато Базароной «Ленин» гэhэн шүлэг, Г. Ратомскаягай «Ильич экран дээрэ» гэжэ hонирхолтой рассказ болон үнинэй коммунистка Е. М. Ямпольскаягай «В. И. Ленин тухай дурасхаалнууд» гэhэн материал толилогдоо.

«Очерк ба публицистикэ» гэжэ рубрика доро үнинэй багша, Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоев «Мартагдашагүй үдэрнүүд» гэhэн очерк дотороо Эхэ ороной ниислэл хото Москвада болоhон багшанарай съездэ ошоhон тухайгаа бэшэнэ. Мүн тиихэдэ Булат Жанчипов «Орон дайдымнай омогорхомо баялиг» гэжэ замай тэмдэглэл соо Буряадай геологуудай олоhон Баунтын аймагай Молодежнодохи асбестын тон ехэ хэбтэшэ, мүн тэндэ ажалладаг хүдэр балсанта хүдэлмэришэд тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ.

Тэрэнhээ гадна Юрий Деритгиин «Түбхинэг лэ хүдөө нютагнай», Михаил Воскобойниковой «Атауловтанай бүлэдэ болоhон баяр» гэhэн очерк, публицистикэнүүд ниитэлэгдэнхэй.

Удаадахи хуудаhанда Буряадаймнай мэдээжэ шүлэгшэдэй нэгэн Чимит-Рэгзэн Намжиловай шүлэгүүд, Исай Калашниковай бэшэhэн «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ шэнэ романай үргэлжэлэл, мүн Солбон Ангабаевай зохёоhон шэнэ шүлэгүүд толилогдоо.

Мүн тиихэдэ залуу уран зохёолшо Владимир Лубсановай «Одхон хүбүүн» гэhэн туужа, Норпол Очировой «Үбhэшэд», Гарма-Доди Дамбаевай «Жаргалтайш даа, Саяана» гэжэ шэнээр бэшэгдэhэн рассказууд бии.

Харин «Авиаци, замбуулинай дайда, XX зуун жэл» гэhэн рубрика доро тунхаглагдаhан Антон Кривой гэгшын бэшэhэн «Холые зориhон омог ниидэлгэ» гэhэн hонирхолтой статья соо Байгалай үмэнэ агаарай түрүүшын флодой бии болоhон тухай хэлэгдэнэ. Тэрэшэлэн «Агын hонин» гэhэн гаршаг доро Гунга Чимитов тэндэхи нютагаар аяншалhан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр бэшээ.

Удаадахи эдир уншагшадта зорюулагдаhан «Хараасгай» гэhэн бүлэгтэ Арсалан Жамбалоной хэдэн шүлэгүүд, Даши Дугаровай «Ленинэй портрет» гэжэ шэнэ рассказ толилогдоо. Тиихэдэ «Шог ёгто долгиндо» Тобо-Доржи Дашицыреновэй рассказ, Рабдан Рабжуевай хадхуу шүлэгүүд ниитэлэгдэбэ.

ХЭЗЭЭДЭШЬЕ УРАГШАТАЙ

Хурса хара нюдэтэй, арбан зургаа наhанай хүбүүн Хэрэнэй үйлсөөр энеэбхилэн гэшхэлнэ. Шэб байса хубсалhан эхэнэрэй хойноhоонь хүсөөд ерэхэлээрнь:

— Хүлисэгты. Паспортын таhаг хаана гээшэб?—гэжэ асууба.

— Би тэндэ ошожо ябанам. Намтай ябагты,—гэжэ тэрэ эхэнэр урихаhаар хэлээд, хүбүүнэй хүсэлые таааhандал:

— Та арбан зургаатай гүт?—гэжэ асууба.

— Тиимэ. Би паспорт абаха гэжэ hэм,—гэжэ түргөөр хэлээд орхибо.

Хүбүүн малгайгаа абажа, богоhо алхаhаар зогсошобо. Тойроод сэсэгүүд. Сонхын саана саhата шэрүүн үбэл. Тиихэдэ энэ таhаг соо таримал сэсэгүүд hалбарна. Хүбүүнэй ерээдүйн, гайхамшаг байhые ойлгоhон эхэнэр столдо hууhыень гүйба. Тэрэ эхэнэрнай паспортна таhагай начальник Т. А. Купенова байба.

Урин зулгы зантай, энеэбхилhэн Татьяна Андреевнада эхин түрүүшынхеэ паспортяа абаhан Дондог хүбүүн сэдьхэлhээ баярые хүргэн, ульhатай дулаахан гарыень урмашангяар адхаа hэн.

Үдэр бүхэндэ шахуу Татьяна Андреевна залуу үетэниие үргэн замда үдэшэдэг. Ганса энэшье бэшэ, тэрэниие мүн сошордомо хэрэгүүд угтажа байдаг.

— Татьяна Андреевна,—гэжэ милициин таhагай начальник хонходобо.—Ивановагайда байhан эхэнэр паспортыень, гэрэйнь hайн hайн юумые абаад, үгы болошоо. Та энэ хэрэгые удааруулангүй элирүүлэгтыл даа.

...Татьяна Андреевна энэ харюусалгатай даабаряа дүүргэжэ шадаа.

Үсэд нэтэрүүгээр бэдэрэлтэ хээд, hүүлэй hүүлдэ оложол hалаа. Тэрэ олон тоото гэмтэ ябадалнуудые элирүүлhэн байха юм.

Паспортын гурим сахиха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Тэрээндэ туhалха туhамаршад бии. Жэшээлхэдэ, аймагай түбэй үйлсэ бүхэн милициин таhагай хүдэлмэрилэгшэдтэ даалгагданхай. Тэдэнэр эрхэтэдэй паспортын гурим наринаар сахиха ябадалые ходо шалгажа байдаг. Гадна тосхон, hуурин бүхэндэ инспекторнүүдтэй юм.

Иимэшье ушар үзэгдэдэг. Эрхүүгэй Хүйтэн гэжэ нютагта ажаhууhан Перетолчин пропискада оронгүй, Түнхэнэй аймаг ерээд, ниитын ажал хүдэлмэридэ хабаадангүй, айлнуудта гэр барилсаад, дураараа ябаhанаа Татьяна Андреевнагай хёрхо нюдэнhөө хорголожо шадаагүй.

Алимент түлэхэhөө тэрьедэгшэд мүн лэ тэрэнэй нюдэнhөө холодожо шададаггүй.

— Орон дотор хүн зоной тоое бүридхэлдэ абалгын бэлэдхэлэй үедэ ямар хүдэлмэри хэгдээ гээшэб?—гэhэн асуудалда Татьяна Андреевна иигэжэ харюусана.

— Нэн түрүүн гүйсэд шалгалта хээбди. Энэ хүдэлмэри хэхынгээ урда сельскэ Советүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, секретарьнуудай, ниитын инспекторнүүдэй аймагай военкомадуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө үнгэргөө hэмди.

Шалгалта хэхэдэмнай гурим эбдэhэн 79 гэмтэн элирүүлэгдээ. Гадна хүн зоной дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөбди.

Татьяна Андреевна милициин бэшэ таhагай хүдэлмэрилэгшэдтэ үнэн сэдьхэлhээ туhа хүргэдэг, уран hайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Аяар хори гаран жэл Татьяна Андреевна милициин органдо хүдэлнэ. Баян дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэ гэжэ алдаршанхай. Өөрынгөө дуратай мэргэжэлдэ бүхы хүсэ шадалаа хайрлангүй үгэдэг.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадай социалис мүрысөөнэй дүнгөөр республикын паспортын таhагай дунда шалгаржа, дамжуулгын вымпелдэ мүнгэн шантайгаар хүртэhэн байха юм. hаяхан үшөө нэгэ баярта мэдээсэл тэрээндэ хүрэжэ ерээ. Татьяна Андреевна Купенова «Милициин отличник» гэhэн значогоор шагнагдаа бшуу. Энэнь тэрэнэй амжалтатай хүдэлдэгыень бодотоор гэршэлнэ.

Г. БОРИСОВА.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часhаа «Футболисты» гэhэн кинофильм. 18.30 минутаhаа залуушуулда зорюулагдаhан дамжуулга. 18.55 минутаhаа хүгжэм. 19 часhаа «Холо ойрын hонин» гэhэн дамжуулга буряад хэлэн дээрэ. 19.20 минутаhаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 20 часhаа «На приокских террасах» гэhэн центральна студиин фильм. 20.25 минутаhаа промышленностиин хүдэлмэришэдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 21.05 минутаhаа «Скульптор Ярсон-Манизер» гэhэн киноочерк. 21.15 минутаhаа «Здоровье» гэhэн телевизионно журнал. 21.45 минутаhаа ТАСС-ай лентээр абтаhан мэдээсэл. 21.50 минутаhаа «Навстречу совести» гэhэн уран hайханай фильм.

ПРАВДА БУРЯТ... МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕР

Нэгэдэхи хуудаhанда: ...линай «Союз-4», «Союз-5»... сонуудай экипажнуудые ... ска аэродром дээрэ ба С... дэй Кремлиин ордон соо... тухай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: ...навтнуудые угталга тухай... риалай түгэсхэл. Л. И. ... вай хэлэhэн үгэ.

Гурбадахи хуудаhанда: ...зондо, олониитэдэ тушаг... hэн республикын Дотоод... гүүдэй министр Д. Эрд... статья. Хилын саанаhаа ... мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: ...нютагай hонин. Спорт. С...нууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефонууд

г .УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-..., 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, и...формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин. бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-00340. Зак. № 48...